

በሁለት ደልዳላና ግራጫ ፈረሶች የሚጎተት ዘመናዊ ተሽከርካሪ ከመንገዱ መሀል ለመሀል ቆሟል፤ አሽከርካሪው ወርዶ ባዶ ከበረው ተሽከርካሪ አጠገብ ይታያል። ፈረሶቹ በልገም ተይዘዋል። ብዙ ሰው ተሽከርካሪውን ከቧል፤ አያሌ ፖሊሶች ደግሞ ከፊት ለፊት ቆመዋል። አንዱ ፖሊስ ፋኖስ ይዞ ጎንበስ በማለት ከተሽከርካሪው ጎሣ አጠገብ ካለው መንገድ በወደቀው ነገር ላይ ብርሃን ፈነጠቀ። ሁሉም ይናገራሉ፤ ያወካል፤ ዘግናኝ ጩኸት ያሰማል። አሽከርካሪው ተደናግጦ 'ምን አይነት ፍርጃ ነው!' ይላል።

ራስኮልኒኮቭ ወደተሽከርካሪው እስኪቀርብ ድረስ ዙሪያውን የከበበውን ሰው እየጣሰ በመግባቱ ለግርግሩ ምክንያት የሆነውን ነገር ለመመልከት በቃ። ከመንገዱ ላይ በፈረሶች ኩቴ የተረጋገጠ ሰው ህሊናውን ስቶና በደም ተጨማልቆ ተዘርሯል። የለበሰው ልብስ አሮጌና የነተበ ቢሆንም 'የጨዋ' ልብስ እንደሆነ ያስታውቃል። ከጭንቅላቱና ከፊቱ ደም ይንቆረቆራል፤ ከድብደባው ብዛት ፊቱ ተፈክክሯል። በተደጋጋሚ መረጋገጡ በግልፅ ይታያል።

አሽከርካሪው እንዲህ ይል ጀመር፡- 'ምንም ማድረግ አልቻልኩም! ፍጥነት አልነበረኝም - ዞር እንዲልም ጩኸት አሰምቻለሁ! ዝግ ብዬ ነበር የምነዳው። ብዙ ሰዎች አይተውኛል። ይመስክሩልኛል። እኔም ብሆን ዋሽ አይደለሁም። በደንብ ጥንብዝ ብሎ ነበር። የሰከረ ሰው ደግሞ አይቶ እንደማይሄድ ይታወቃል። ሁሉም የሚያውቀው ነው። መንገዱን ሲሻገር አይቸዋለሁ፤ መቆም እስኪያቅተው ድረስ ይንገዳገድ ነበር። አንዴ ብቻ ሳይሆን ሁለት ሶስቱ መንገድ እንዲለቅ እየጮሁኩ ፈረሶቹን ልገም ይገፍባቸውም ሂደ ከኩቴአቸው ስር ወደቀ! ሆን ብሎ ያደረገው ይመስላል፤ ስለሰከረ ሳያውቀው ያደረገውም ይሆናል። ፈረሶቹ ደግሞ ልጅ እግሮች ስለሆኑ የማያስበረጋጋቸው ነገር የለም። አንዴ ሲረግጡት ጮኹ፤ እንደገና የባሰ ረገጡት፤ አደጋው በዚህ አይነት ነው የደረሰው።'

ከተሰበሰቡት መካከል አንደኛው 'በትክክል እንደዚያ ነው የሆነው!' ሲል አረጋገጠ። 'ከአንዴም ሶስቱ መንገድ እንዲለቅለት ጮኻል!' አለ ሌላ ድምፅ።

'ሶስቱ መጮሁን ሰምተናል!' አለ ሶስተኛ ድምፅ።

አሽከርካሪው በመሰረቱ አልተረበሸም። ተሽከርካሪው ከሆነ ቦታ ጌታውን የሚጠብቅ የህብታምና የታዋቂ ሰው ንብረት እንደሆነ በገህድ ይታያል። ፖሊሶቹ አሽከርካሪውን ብዙ ሳለማስጠበቅ ፈለጉ። ያጉዳት የደረሰበት ሰው ደግሞ ወደፖሊስ ጣቢያውና ወደሆስፒታል መወሰድ ነበረበት። ስሙን ግን የሚያውቅ ማንም አልነበረም።

ራስኮልኒኮቭ ወደ ተዘረረው ሰው ተጠግቶ ጎንበስ ብሎ ተመለከተ። የፋኖሱ ብርሃን የሰውየውን ፊት ወለል አድርጎ ስላሳየው ማንነቱን አወቀ።

'አውቀዋለሁ! በአማካሪነት የሰራና ባጠራታ የተገለለ የመንግስት ሰራተኛ ነው። ስሙ ማርሚላይቭ ነው። ከዚህ አካባቢ ነው የሚኖረው። በአፋጣኝ ሐኪም ጥሩ! ወጪውን ሁሉ እኔ እችላለሁ!' በማለት ወደ ተሰበሰበው ሰው እየሄደ ተናገረ። ገንዘብ ከኪሱ አውጥቶ ለፖሊሶቹ አሳየ። በሰሜት ውስጥ ክፉኛ ገብቶ ነበር።

ፖሊሶች የተጎዳውን ሰው ማንነት በማወቃቸው ተደሰቱ። ራስኩልኒኮቭ ስሙንና አድራሻውን ሰጠ፤ ከዚህ በላይ ማርሜላዶቭን ወላጅ አባቱም ቢሆን እንኳን ፖሊሶች ወደቤቱ እንዲያደርሱት መለመን አይቻልም ነበር።

‘እዚሁ አጠገባችን ነው። እንድ ያብታም ጀርመናዊ የሰራው ቤት ነው። ወደቤቱ ሲመለስ መሆን አለበት አደጋ የደረሰበት፤ ሰክሮ እንደነበር አያጠራጥርም። አውቀዋለሁ እኩ። የለየለት ሰካራም ነው። ከቤተሰቡ ጋር ነው የሚኖረው፤ ሚስትና ሶስት ልጆች አሉት። የደረሰች ሴት ልጅም አለችው። ከሆስፒታል ማድረሱ ጊዜ ይወስዳል፤ ከጎረቤት ሐኪም እንደሚኖር እርግጠኛ ነኝ። የሚያስፈልገውን ወጪ እኔ እሸፍናለሁ! ቤቱ ከደረሰ ቢያንስ ተገቢውን ክብካቤ ያገኛል። ወዲያውኑ ርዳታ ሊሰጡት ይችላሉ። ወደሆስፒታል ከወሰድነው ግን መንገድ ላይ ይሞት ይሆናል።’

ራስኩልኒኮቭ ለፖሊሶ የሆነ ነገር ሁሉ አስጨበጠው። ሁሉም ነገር ግልፅና ሕጋዊ ቢሆንም ቅሉ አስቸኳይ ርዳታ መስጠት ወላጁ ነበር። ማርሜላዶቭን ከወደቀበት አንስተው ተሽከሙት፤ ብዙ ሰዎች የርዳታ እጃቸውን ለሽክም ለመሰንዘር ፈቃደኛ ሆኑ። ርቀቱ ወደሰላሳ ሜትር የሚጠጋ ነበር። ራስኩልኒኮቭ የማርሜላዶቭን ጭንቅላት በጥንቃቄ እየደገፈና መንገዱን እያሳየ ከኋላ ሆኖ ይጓዝ ነበር።

‘መንገዱ በዚህ ነው! ወደላይኛው ፎቅ መውጣት አለብን። አሁን ታጠፉ - እንዲያ ነው! ጠንቀቅ እያልን!’

ሚስቱ ማርሜላዶቭ ነፃ ጊዜ ባገኘች ቀጥሮ እንደምታደርገው ሁሉ በጠባቡ ክፍሏ ውስጥ እጆቿን አጣጥፋና ከጡቶቿ አስጠግታ ለራሷ እያወራችና እየሳለች ከመስኮቱ እስከምድጃው ድረስ ትመላለሳለች። ፖልያ በመባል ለምትጠራው ለአስር አመት ሴት ልጇ ከመቼውም ጊዜ በበለጠ ሁኔታ ማውራት ጀመረች፤ ገና የማታውቀው ብዙ ነገር ቢኖርም እናቷ እንደፈለገቻት አወቀች፤ በዚህም የተነሳ ሁልጊዜም ቢሆን በትላልቅ የብልህ አይኖቿ እናቷን እየተከታተለች ሁሉም ነገር የገባት ለማስመሰል የሚቻላትን ሁሉ ታደርግ ነበር። በአሁኑ ሰአት ፖልያ ሙሉ ቀን ታሞ የዋለውን ትንሿን ወንድሟን ከማስተኛቷ በፊት ልብሱን ታወላልቅለታለች። ትንሹ ልጅ ምሽት ላይ የሚታጠበው ሽሚዙ እንዲለወጥለት እየተጠባበቀ በዝምታና በትካዜ ወንበር ላይ ተቀምጧል፤ እንደተቀመጠ ቀጥ ብሎ ሁለቱን እግሮቹን ወደፊት ዘርግቷል - ተረከዙን ወደእህቱ አድርጎ የእግሮቹ ጣቶች ዘርዘር ብለዋል። ብልህ ህጻናት ሊያስተጅቸው ሲሉ እንደሚያደርጉት ሁሉ ሳይነቃነቅ ከንፈሩን ጣል አድርጎ እየተመለከተ እናቱ ለእህቱ የምትለውን ያዳምጣል። ቡቱቶ የለበሰችው ታናሽ እህቱ ከመጋረጃው አጠገብ ቆማ እርሷም ተራዋን ትጠባበቃለች። ከሌሎች ክፍሎች የሚመጣውንና ምስኪኗን የነቀርሳ ሕመምተኛ ለሳል የሚዳርጋትን የሲጋራ ጭስ ለመከላከል ይመስል ዋናው በር ተከፈተ። ሚስቱ ማርሜላዶቭ ባለፈው ሳምንት ውስጥ የጅማት ያህል ከስታለች፤ በፊቷ ላይ ያጣው ማዲያትም ከመቼውም ጊዜ ይበልጥ ነፈቷል።

በክፍሉ ውስጥ እየተንጎራደደች እንዲህ አለች፡- ‘ከወንድ አያትሽ ቤት ሳለን ምን ያህል የተሻልንና ደስተኛ እንደነበርን ልነግርሽ አልችልም። ይህ ሰካራም እኔን አንከታከቷል፤ እናንተንም ገና ያንከታከታል! ወንድ አያትሽ የመንግስት ኮሎኔል፤ አንድ እርከን ቢጨምር ደግሞ ሀገረ ገዢ ነበር። በመሆኑም፤ ሊጠይቁት የሚመጡ ሁሉ «ኢሻን ሚካይሎቪች-እኛ

ሀገረ ገዢዎችን አድርገን ነው የምንቆጥርዎት!» ይሉት ነበር። 'እኔ በዚያን ጊዜ' ብላ ጀመረችና ባል አቋረጣት፤ 'እኔ በዚያን ጊዜ' ብላ ልትቀጥል ስትል አሁንም ባል ተነሳባት። እንክብል ውጣ በእጇ ጡቶቿን ደገፍ አደረገችና 'ይህ የገለማ ሕይወት ገደል ይግባ! እኔ በዚያን ጊዜ' እያለች በንዴት ጦፋ ንግግሯን ቀጠለች። 'የፖሊስ ጠቅላይ አዛዥ ለመጨረሻ ጊዜ ባደረጉት ግብዣ ላይ ልእልቲቷ አዩኝ፤ ከጊዜ በኋላ አባትሽና እኔ እንደተጋጣን ድጋፋቸውን የሰጡት እርሳቸው ናቸው። «ሽልማት በሚሰጥበት ግብዣ ላይ ነጠላ እንደለበሰሽ ዳንኪራ የተጫወትሽው ውብ ልጃገረድ አንቺ አይደለሽም ወይ?» ብለው ጠየቁኝ። መርፌና ክር ያገርና (አሁንም ባሉ አቋረጣት) እኔ እንዳሳየሁሽ አድርገሽ የተቀደደውን ሰፊው፤ አለበለዚያ ነገ ብዙ ወጪ ያስከትላል አሉኝ።' ከሳሉ ጋር እየታገለች የምታወጣው ድምፅ የጨኸት ያህል የጠነከረ ነበር። እየታገለችም ቢሆን ታረኳን ቀጠለች፡- 'በዚያን ጊዜ የቤተ መንግስቱ አዛዥ ከፒተርስቡርግ መጣና ከእኔ ጋር ደነሰ፤ እኔን ሊጋብቻ ለመጠየቅ ሲል በበኋታው ከእኛ ዘንድ በእንግድነት ለመምጣት ፈለገ። እኔ ግን በማወደስ አመሰግንኩትና ቀደም ብዬ ልቤን ለሌላ መስጠቴን ነገርኩት። ያ ሌላ ግለሰብ አባትሽ ነበር። የወንድ አያትሽ በጣም ተበላጭውሃው ደረሰ? ትንሹን ሽሚዝ ሰጪኝ? የእግር ሹራቦቹ የት ናቸው? እያለች ትንሿን ሊዳ የምትባለውን ሴት ልጇን ጠየቀች። 'ዛሬ ያለክቴራ ማደርህ ነው፤ እንደምንም ብለህ ማደር ነው፤ ስቶኪንግህንም አብረህ አውልቅና አንድ ላይ አጥባቅዋለሁ። ያ ውጻቂ ሰካራም የትነው ያለው? እስኪን ለምን አልመጣም? ሽሚዝን እንዴት አሳድፎታል። ሌላ ምሽት ቆሜ እንዳላደር አንድ ላይ ቢታጠብ ይሻላል። ወዬ ጉድ!' ብላ አሳለች። ከደጃፉ ላይ ያሉትንና የሆነ ከባድ ነገር ተሸክመው ወደክፍሉ የሚገቡትን ሰዎች እየተመለከተች 'ምንድነው እሱ?' በማለት ጮኸች።

ማርሜላዶቭ ህሊናውን ስቶና በደም ተጨማልቆ በሽክም እንደገባ ፖሊሱ ክፍሉን እያማተረ 'ከየት እናድርገው?' ሲል ጠየቀ።

'ከሳሉ ላይ አድርጉት! እባክችሁ ጭንቅላቱ እንዳይዘቀዘቅ!' እያለ ራስኮልኒኮቭ ያሳያቸው ነበር።

'ሰከሮ ተገጭቶ ነው!' ሲል አንዱ ከደጃፉ አካባቢ ጮሆ ተናገረ።

ሚስት ማርሜላዶቭ ትንፋሿ ቁርጥ ቁርጥ እያለ ገርጥታ ቆመች። ሕፃናቱ በሽብር ተዋጡ። ትንሿ ሊዳ እየለቀሰች ሮጣ ሄዳ ከፖልያ ጎን ተሸገጠች።

ማርሜላዶቭ እንዲጋደም ካደረጉ በኋላ ራስኮልኒኮቭ በፍጥነት ወደሚስት ማርሜላዶቭ ተጠጋች።

'በፊጠረሽ ረጋ በይ! አትረበሺ! መንገድ ሲያቋርጥ በተሸከርካሪ ተገጭቶ ነው። አይዘቅ-ይተርፋል። ወደዚህ እንዲያመጡት የነገርኳቸው እኔ ነኝ። ከዚህ ቀደም መጥቼ ነበር! አታስታውሽኝም? ይተርፋል። ወጪውን እኔ እሸፍናለሁ!' እያለ ራስኮልኒኮቭ በፍጥነት ተናገረ።

'የፈለገውን አገኘ!' ስትል ሚስት ማርሜላዶቭ ተስፋ በቆረጠ ስሜት ጮኸችና ወደባሏ ተጠጋች።

በቀላሉ ህሊናዋን የምትስት ሴት አለመሆኗን ለማወቅ ራስኮልኒኮቭ ጊዜ አልወሰደበትም። ከምስኪኑ ሰው ጭንቅላት ማንም ያላሰበውን ትራስ ፈጥና አስቀመጠች፤

ልብሱን እያወላለቀች ተመለከተችው። ለራሷ ሳታስብ፣ ጥርሷን ነክሳና ፈንቅሏት ሊወጣ የሚታገባትን ሳሏን እፍና በረጋ መንፈስ ደፋ ቀና ትላለች።

በሌላ በኩል ደግሞ ራስኩልኒኮቭ ሐኪም የሚጠራላት ሰው አገኘ። ከሳረቤት አንድ ሐኪም ነበር።

‘ሐኪም የሚያመጣ ሰው ልክ አለሁ። አይዘኝ ወጪውን እኔ እከፍላለሁ። ውሃ አላችሁ? ለስላሳ ወረቀት፣ ፎጣ፣ ወይም የሆነ ነገር በአፋጣኝ አምጡልኝ! የጉዳቱን መጠን ባላውቅም ለሞት አያደርሰውም። ሐኪም የሚለውን እንሰማለን።’ እያለ ለሚስት ማርሜላዶቭ ነገራት።

ሚስት ማርሜላዶቭ ፈጥና ወደመስኮቱ አመራች፣ የልጆቿንና የባሏን ልብሶች ለማጠቢያ የሚውል ውሀ የሚቀመጥበት ትልቅ ጋን ከጥግ በኩል ተቀምጦአል። የምሽቱን አጠባ ቢያንስ በሳምንት ሁለት ጊዜ የምትከውነው ራሷ ሚስት ማርሜላዶቭ ነች፣ እያንዳንዱ የቤተሰብ አባል የሚቀይረው ጨርቅ የሚያጣበት ደረጃ ላይ ይደርሳል፤ ያለውም የውስጥ ልብስ አንድ ብቻ ነው። ሚስት ማርሜላዶቭ የቆሽሽ ነገር ማየት ስለማትወድ ሁሉም ሲተኛ አጠባዋን ትከውንና ገመድ ላይ አስጥታ ለጥዋት እንዲደርቅ ታደርጋለች። ለራስኩልኒኮቭ ለማድረስ ጋኑን አነሳች፣ ከብደቱ አመዝናባት ቢያንዳንዳትም። ራስኩልኒኮቭ ፎጣ ለማግኘት በቃ፣ ፎጣውን አርጥቦ በማርሜላዶቭ ፊት ላይ የተጋገረውን ደም መክላት ጀመረ። ሚስት ማርሜላዶቭ ጡቶቿን በእጇ ይዛ በስቃይ እየተነፈሰች ከአጠገቡ ቆማ ነበር። እርሷ ራሷ ርዳታ ፈላጊ ሆነች። የተገጨው ሰው ወደቤቱ እንዲደርስ ማድረጉ ስህተት እንደሆነ ራስኩልኒኮቭ እየተገነዘበ ሄደ። ፖሊሱም ቢሆን ግራ ተጋባ።

ሚስት ማርሜላዶቭ ወደፖልያ እየተመለከተች ‘በፍጥነት ሂጂ ወደሶንያ። ከቤት ብታጫት እንኳን አባቴ እንደተገጨና እርሷም እንደገባች በአስቸኳይ መምጣት እንዳለባት መልእክት ተይ። ፈጥነሽ ሂጂ! ያውልሽ ነጠላ ደርቢ!’ አለቻት።

ሕፃኑ ልጅም ‘የቻልሽውን ያህል ሩጪ!’ ቢል በድንገት ጮክ ብሎ ተናግሮ፣ ሌላ ቃል ሳይተነፍስ በዝምታ ፀጥ ብሎ ተቀመጠ-አሁንም ቢሆን ተረከዞቹ እየታዩ የእግሮቹ ጣቶች ዘርዘር ብለዋል።

ከሰው ብዛት የተነሳ ክፍሉ ይተነፍግ ጀመር። ከአንድ ፖሊስ በስተቀር የተቀሩት ሄደዋል። የቀረው ፖሊስ ሰዎቹን ከክፍል እያስወጣ ወደደረጃው መለሳቸው። ይሁንና ከውስጥ ባሉት ክፍሎች ተከራይተው ይኖሩ የነበሩ ሁሉ በሩ አነጻጽ ተከለከሉ። መጀመሪያ ከደጃፍ ተሰብስበው ነበር፤ ወዲያውኑ ግን ወደክፍሉ ዘለቁ። ሚስት ማርሜላዶቭ በንዴት ብዛት ጠፈች።

‘እንዴት የሰላም ሞት ትነፍታለላችሁ? ምንድነው የምታዩት? ጨዋታ መሰላችሁ? ያውም ሲጋራ ይዛችሁ!’ እያለች ከጮኸችባቸው በኋላ ጥቂት ሳሰላ መለስ እንዳለላት ‘ባርኔጣህን እንኳን አታወልቅም? ውጣ ከዚህ! ቢያንስ የሞተን አክብር!’ አለችው አንዱን።

ታዲያ ትንፋሿ ቢቆራረጥም ቅሉ ሀይለ ቃሏ በከንቱ የተሰነዘረ አልነበረም። በርግጥ ሰዎች ከጠሬታ እንዲያሳዩ ማድረጉን የምታውቅበት መሆኑ በገህድ ታየ። ተከራዮቹ በእንዲህ አይነት አደጋ ጊዜ በቅርብ ዘመዳሞች መካከል ሳይቀር የሚያጋጥም ግላዊ የርካታ ስሜት እንደያዙ ወደበሩ ተመለሱ፤ የቱን ያህል ቅን ሆኖ እንኳን እንዲህ የማያደርግ ሰው አለ ማለት ዘባት ነው።

ይሁንና ከቡና በስተጀርባ አንዱ ስለሆነበት ታላ ሲያወራ ሌላው ደግሞ ሰዎችን በከንቱ ማስቸገር ተገቢ አይደለም ሲል ይደመጣል።

ሚስት ማርሜላዶቭ አሁንም በሩን ከፍታ የተከለከሉትን ሰዎች ለመውቀስ እየተጣደፈች 'ሰው በቤቱ በሰላም መሞት አይችልም ማለት ነው?' ስትል ጮኸች። ከደጃፋ ላይ ግን ስለአደጋው ስምታ ሁሉንም ነገር እርሷ ራሷ ለማየት ብላ ከመጣችው ከቤት አከራይ ወይዘሮ ጋር ተጥናች። ወይዘሮዋ የለየላት ጨቅጫቃና ሀላፊነት የጎደላት ጀርመናዊ ሴት ነበረች።

'ወይ አምላኬ!' ብላ እጆቿን በመደናገጥ ዘረጋች። 'ባልሽ ሰክሮ ፈረሶች ረጋገጡት! ከዚህ ያለሁት የቤቱ አከራይ ነኝ!'

ሁልጊዜ የቤት አከራዋን በንቀት እያናገረች ልክ ታስገባት የነበረችው ሚስት ማርሜላዶቭ 'የምትይው ሁሉ ይገባኛል።' አለቻት።

የቤቷ አከራይ ጀርመናዊ ትውልዷን በሚያመለክት ስም መጠራት ባትወድም ሚስት ማርሜላዶቭ በአጠራር ደረጃ ጀርመናዊነቷን እየነገረቻት እንዲህ በማለት ቀጠለች፡- 'እኔ በአሁኑ ሰአት ከቡና በስተጀርባ ሆነው እንደሚሰቁት አስቃባጮችሽ አይደለሁም። እስከአይወቴ መጨረሻ ድረስ በያገሽው ስም እጠራሻለሁ። የያገሽው ስም ለምን እንደሚሰጥህም አይገባኝም። ሚስተር ማርሜላዶቭ የደረሰበትን አደጋ አንቺ ራስሽ የምታይው ነው። በሩን ቶሎ እንድትዘገና ማንም ወደክፍል እንዳይገባ ተማፅኜሽ ነበር። ምናለበት በሰላም ቢያርፍ! አሁንም ቢሆን ልመናዬን በጀ የማትይ ከሆነ ለሀገረ ገዢው በነገው እለት ይነገረዋል። ልኡሉ ገና በልጃገረድነቱ ያውቁኛል፤ ሚስተር ማርሜላዶቭንም ብዙ ጊዜ ስላገለገለችው ያውቁታል። ሚስተር ማርሜላዶቭ ድክመቱን ስለሚያውቅ ክብሩን ሳለማስነሳት በማለት ውለታ የዋለላቸው ብዙ ጓደኞችና ደጋፊዎች እንዳሉት ማንም የሚያውቀው ነው። አሁን ግን (ወደራስኩልኒኮቭ እያመለከተች) ደግሞ ሀብታምና ታዋቂ የሆነ ወጣት ደረሰልን። ሚስተር ማርሜላዶቭ የሚያውቀው ከሕፃንነቱ ጀምሮ ነው። እና እስቲ ሁላችሁም እርፍ በሉ።'

ሚስት ማርሜላዶቭ ትናገር የነበረው በፍጥነት ቢሆንም ሳሏ ተቀስቅሶ አቋረጣት። በዚያኑ ቅፅበት ሟቹ ሰው ሀሊናውን ገዝቶ የጣር ድምፅ አሰማ። አይኑን ከፍቶና ማንንም ለማወቅም ሆነ ምንም ለመረዳት ተስኖት ከአጠገቡ ቆሞ የነበረውን ራስኩልኒኮቭን ተመለከተ። ትንፋሹ ቁርጥ ቁርጥ ይል ነበር። ከአፉ ጥግ ደም ፍልቅ አለ፤ ግንባሩን ላብ አጠመቀው። እይታውን ከራስኩልኒኮቭን ላይ ነቅሎ ክፍሉን ዙሪያውን መቃኘት ጀመረ። ሚስት ማርሜላዶቭ አይኖቿ እንባ እያሳረፉ ትክ ብላ በሀዘኗ ተመለከተችው።

'ጉድ እኮ ነው፤ ደረቱ አልተረፈም!' እያለች ተስፋ በቆረጠ ስሜት ጮኸች። 'ደሙን እይ እስቲ! ከቻልክ እስቲ ትንሽ ዞር በል!' አለችው።

ማርሜላዶቭ አስተዋላት።

በጎለደፈ ድምፅ 'ቁስ ጥሪ!' አላት።

ሚስት ማርሜላዶቭ ወደመስኮቱ አመራችና ግንባሯን ከመስኮቱ ጠርዝ ላይ አስደግፋ 'ጨምላቃ!' አለች።

ከትንሽ ዝምታ በኋላም 'ቁስ!' ሲል ሟቹ ተናገረ።

‘አንተ ራስህ ቄስ አስጠራ!’ ስትል ሚስት ማርሜላዶቭ ጮኸችበት፤ እርሱም ጨካኝቷን ሰምቶ ዝምታን መረጠ።

ፍርሀት በሚበብጠቸው በተከከ አይኖቹ ፈለጋትና መጥታ ከአልጋው አጠገብ ቆመች። በመጠኑ ተረጋጋ፤ ርጋታው ግን አልቆየም። ወዲያውኑም የታመመች ይመስል እየተንቀጠቀጠች በሕፃን አይኗ ትመለከተው በአበረችው በሚወዳት ትንሿ ሊዳ ላይ አይኑ አረፈ።

አይኑን ከሕፃኗ ላይ ሳያነሳ የሆነ ነገር ለመናገር ፈለገ።

ሚስት ማርሜላዶቭ ‘አሁን ደግሞ ምን ይሁን?’ አለችው። በማማሽ እብድ አካላትን የሕፃኗን ባይ እግር እየተመለከተ ‘ባይ እግሯን ነች!’ እያለ አገተመተመ።

‘ዝም በል! ለምን ባይ እግሯን እንደሆነች ማወቅ ይኖርብህል!’ ስትል ሚስት ማርሜላዶቭ በንዴት ጮኸችበት።

‘አምላክ ይመስገን-ሀኪሙ መጣ።’ በማለት በርካታ ስሜት ራስኮልኒኮቭ ተናገረ።

በትውልዱ ጀርመናዊ የሆነው አጭርና ሽማግሌ ሐኪም የከፍሉን ዙሪያ በመገረም ቃኘ። ጉዳት ወደደረሰበት ሰው አመራ፤ እጁን ይዞ የደሙን ፍጥነት ለካ፤ ጭንቅላቱን በጥንቃቄ ተመለከተ፤ በሚስት ማርሜላዶቭ እየተረዳ በደም የራሱ ሽሚዜን አውልቆ የሕመምተኛውን ደረት ግልጥልጥ አደረገ። በድብደባ ክፉኛ ተቀጥቅጧል፤ በቀኝ በኩል ያሉ አያሌ የደረት አጥንቶች ተሰብረዋል። በግራ በኩል የልቡ አካባቢ ከኩቴ ርግጫ ብዛት በአስፈሪ ሁኔታ በልዛል። ሐኪሙ ግንባሩን ቋጠረ። ጉዳት የደረሰበት ሰው ኅማ ስር ገብቶ ሰላሳ ሜትር ያህል በሚደርስ ርቀት መጎተቱን ሊጠራው የሄደው ፖሊስ ነግሮት ነበር።

‘ነፍሱን ማወቁ ተአምር የሚያሰኝ ነው።’ ሲል ሐኪሙ ለራስኮልኒኮቭ አንሸካሾኸ።

‘ምን ይመስልሃል?’ በማለት ራስኮልኒኮቭ ጠየቀ።

‘እድሜ የለውም።’

‘ጭራሽ ተስፋ የለም ማለት ነው?’

‘ጭራሽ የለም። ነፍሱ ልትወጣ ነው። ጭንቅላቱ ሳይቀር ክፉኛ ተጎድቷል። ላክመው ብቸልም ጥቅም የለውም። በአምስት ወይም በአስር ደቂቃ ውስጥ እንደሚሞት ርግጠኛ ነኝ።’

‘እንዲያስ ቢሆን ለምን አታከመውም?’

‘ላክመው እችላለሁ፤ ግን ፋይዳ የለውም!’

በዚያኑ ሰአት የእግር ኮቴ በብዛት ተሰማ፤ ከደጃፉ የተከለከለው ሕዝብ ገለል ብሎ ሽበት ጣል ጣል ያለበትን ዒማቸውን ያንዠረገጉ አጭር ቄስ ስጋ ወደሙ ይዘው ቀረቡ። አደጋው እንደደረሰ ነበር ፖሊስ ሊጠራቸው የሄደው። ሐኪሙ ትርጉም ያለው የእይታ ልውውጥ አድርጎ ከራሱ እንዲሆኑ ቦታውን ለቄሱ ወዲያውኑ ለቀቀ። ራስኮልኒኮቭ ግን ሐኪሙን ትንሽ ይቆይ ዘንድ ስለተማፀነው ያበቃለት ጉዳይ መሆኑን በትከሻው አሳይቶ ለመቆየት ተገደደ።

ሁሉም ገለል ብሏል። ነዛዜው ጊዜም አልወሰደ። ሚቹ በመደረግ ላይ የነበረውን ሁሉ ማስተዋሉ ያጠራጥራል። በጉልህ የማይለዩ የተሰበሰቡ ቃላት ብቻ ያወጣል። ሚስት ማርሜላዶቭ ሕፃኗን ሊዳን አቅፋ፤ ሕፃኑን ልጅ ከወንበሩ አነሳችና ከምድጃው አጠገብ

በመሄድ ሁለቱን ሕፃናት ከፊት ለፊት አቋማ ተንበረከኩት። ሊዳ ትንቀጠቀጣለች፤ ሆኖ ልጅ ደግሞ ተንበረከኩ እጁን አወዛወዘና ጭንቅላቱን ወለሉ ላይ አስደገፈ። ሚስጡ ማርሚላዶቭ ጥርሷን ነክሳ እንባዋ እንዳይወርድ ተቆጣጠረችው፤ የሕፃኑን ልጅ ሾሚዝ ያለማቋረጥ እያስተካከለችና ራቁቱን የቀረውን የሕፃኗን ልጅ ትከሻ ከልብስ መሳቢያ ባወጣችው ነጠላ እያለበሰች ፀሎት አደረሰች። በሌላ በኩል ደግሞ ከውስጥ ክፍሎች ጋር የሚያገናኘው በር በአሰፈሰፉ ተከራዮች ተበርግዷል፤ ከደጃፉ ላይ ደግሞ ወደክፍሉ ለመገለቅ ባይዳዳቸውም ከየቤቱ የተጠረቃቀሙ ሰዎች ተኮልከለዋል።

በዚያን ሰአት እህፉን ለመፈለግ ሄዳ የነበረችው ፖልያ ከደጃፉ የቆመውን ሁለጥሳ ከሩጫ ብዛት ቁና ቁና እየተነፈሰች ደረሰች። ነጠላዋን አውልቃ እናፒን ፈለገችና ከአጠገቧ በመሄድ ‘እየመጣች ነው! ከመንገድ አገኘች!’ አለቻት። እናፒ ከአጠገቧ እንድትንበረከክ አደረገቻት።

እንዲት ወጣት ሲት ድምጿን አጥፍታ እየተርበተበተች የተኮለኮለውን ሕዝብ አልፋ ዝግች፤ ድህነት ባደቀቀው፤ ቡቱቱ በወረሰው፤ ሞትና ተስፋ ማጣት ባንጉበበበት ክፍል ውስጥ በድንገት መታየቷ የሚያስገርም ነበር። የለበሰችው ልብስ ርካሽ ቢሆንም የመንገዱን ዘይቤና አሳፋሪነቱ በገህድ የሚታየው ያ ልዩ አለም የሚዝባቸውን ደንቦች የጠበቀ ነበር። ወደ ክፍሉ ሳትዘልቅ ከደጃፉ ቆመች። በእንዲህ አይነቱ አካባቢ ስላልተለመደውና በሩን እስከመሸፈን ድረስ ተንዘርፎና ደምቆ ስለሚታየው የሳልቫጅ ሐር ቀሚሷ፤ ስለደማቅ ጫማዋ፤ በዚያን ምሽት ጥቅም የሌለው ቢሆንም ስላንጠለጠለችው ጃንጥላዋ፤ ቀይ ላባ ስለተሰካበት የኪሻ ባርኔጣዋ ረስታለች። ከባርኔጣው ስር ምጥጥ ያለ፤ የገረጣና በፍርሀት የተዋጠ ፊት፤ ባልተገጠሙ ከንፈሮችና በተሸበሩ አይኖች ታጅቧል። ሶንያ ወደአስራ ስምንት አመት የሚጠጋት፤ አጭርና ቀጭን ብትሆንም የወርቃማ ፀጉር ባለቤትና የሚማርኩ ሰማያዊ አይኖች ባለፀጋ ነች። አልጋውንና ቁሱን በትኩረት ተመለከተች፤ እርሷም ቢሆን ከሩጫ ብዛት ቁና ቁና እየተነፈሰች ነበር። ከተኮለኮሉት መካከል አንዳንድ የመሳለቂያ ሽክሽክታዎች ተሰነዘሩባት፤ ምናልባትም ሰምታቸው ይሆናል። አቀርቅራ ተፍ እያለች ወደ ክፍሉ ከገባች በኋላ ተመልሳ ከገሩ አጠገብ ቆመች።

ነዛቤው አልቆ ቁሱ ስነስርአቱን እንደጨረሱ ሚስጡ ማርሚላዶቭ ተመልሳ ወደባሏ አልጋ አመራች። ቁሱ ከመሄዳቸው በፊት የማሳረቢያ ቃል ለማለት ዞር አሉ።

በእጆቿ ወደሕፃናቱ እያመለከተች ‘እነኚህን ሁሉ ማቲዎች ምን ላደርጋቸው ነው?’ እያለች በብስጭት በመናገር አቋረጠቻቸው።

‘እግዚአብሔር መሀሪ ነው፤ በእርሱ ርዳታ ተማመኑ።’ ሲሉ ቁሱ መናገር ጀመሩ። ‘መሀሪ ነው? ቢሆንም ለእንደኛ አይነቱ አይደለም!’

ቁሱ ጭንቅላታቸውን እየነቀነቀ ‘እንደዚያ መናገር ሐጢአት ነው።’ አለ።

ሚስጡ ማርሚላዶቭ ወደሚቺ እያመለከተች “ይሄስ ሐጢአት አይደለም?” ብላ ጮኸች።

‘ቢያንስ በመሞቱ የተነሳ ለደረሰብሽ ጉዳት ለመሞቱ ምክንያት የሆኑ ወገኖች ካላ ሊሰጡሽ ይሰማሙ ይሆናል።’

ሚስጡ ማርሚላዶቭ ተስፋ በቆረጠ ስሜት እጇን እያወዛወዘች እንዲህ በማለት

ተናገረች፡- ‘አልተረዳችሁኝም! ለምንድነው ካሳ የሚሰጡኝ? ሰክሮ በተገጨ ጥፋቱ የእርሱ ነው። የደረሰብኝን ጉዳት ምንድነው? ከእርሱ ቤሳ ቤስቲን ገንዘብ አይቼ አላውቅም። የተረፈኝ ነገር ቢኖር ስቃይ ብቻ ነው። ያለንን ሁሉ ለአረቄ አጠፋው! ከእኛ የሰረቀውን ወደመሸታ ቤት ይዞ ይሄዳል። የእኔንም ሆነ የእነርሱን ሕይወት ከመሸታ ቤት ቀበረው። ይመስገኘውና አሁን ግን መሞቱ ነው! ከአሁን ወዲህ ያለችንን ጥቂቷንም ቢሆን ለራሳችን እናደርጋለን።’

‘በመጨረሻው ሰአት ላይ ይቅርታ ማድረግ አለብሽ። እንዲህ አይነት ስሜት ማሳደር ትልቅ ሀጢአት ነው።’

ሚስት ማርሜላዶቭ ለሟቹ ባሏ የሚጠጣው ውሃ እየሰጠች፣ ሳቡንና ደሙን ከጭንቅላቱ እየጠረገች፣ ትራሱን እያስተካከለች ሰራ ላይ ነበረች፤ ለቄሱ ጥቂት ቃላት ለማለት ስትል ነበር ዞር የምትለው። አሁን ግን ከንዴት ብዛት ራሷን መቆጣጠር አቅቷት የሀይለ ቃል ንግግሯን ቀጠለች።

‘አባቴ የሚሏቸው ሁሉ ባዶ ቃላት ናቸው! የምን ይቅርታ ነው! ባይገጭ ኖሮ ዛሬ ማታ ሰክሮ ወደቤት ይገባና ሽሚዙን ሳያወልቅ እንደቆሸሽ ይተኛል፤ የእርሱንና የሕፃናቱን ልብስ ሊለቱን ሙሉ ጎሐ እስኪቀድ ድረስ ስፈትግና ሳጥብ አድራሳሁ፤ ከዚያም እንዲደርቁ መስኮት ላይ አሰጣቸዋለሁ፤ ፀሐይ ብርሃኗን ከመስጠቷ ተነስቼ ቁጭ እልና ልብሶቹን እሰፋለሁ-የእኔ ሊሊት እንደዚህ ነው የሚያልፈው! ታዲያ ስለይቅርታ ማውራቱ ምን ይጠቅማል? እንዲህ ይቅር ብዬአለሁ!’

በከጠድ ላል የተነሳ ንግግሯን አቋረጠች። በአንድ እጇ ልቧን ይዞ በመሀረቧ ላይ የተፋችውን ለቄሱ አሳየቻቸው። መሀረቡ በደም ተለውሷል። ቄሱ ምንም ሳይተነጥሱ ጭንቅላታቸውን ደፉ።

ማርሜላዶቭ ከሞት አፋፍ ላይ ነው። ዓይኖቿን ግን ከአጠገቡ ከነበረችው ሚስቱ ላይ አልነቀለም። አንድ ነገር ለማለት ይሞክራል፤ ምሳሌን በመከራ እያሳወሰ መናገርና በጉልህ ያልተለዩ ቃላት ማውጣት ጀመረ። ሚስት ማርሜላዶቭ ግን ይቅርታ ሊጠይቃት እንደፈለገ ገብቷት ‘ዝምበል! እኔ አልፈልግም! ምን ለማለት እንደፈለግህ አውቃለሁ!’ ብላ ተቆጣችው።

ሟቹ ዝምታን መረጠ፤ በዚያኑ ቅፅበት ግን የሚቀላውጠው አይኑ ከበሩ ላይ አረፈና ሶንያን ተመለከተ።

ቀደም ሲል አሳስተዋላትም ነበር፤ በደበዘዘ ብርሃን ላይ ጥግ ይዛ ቆማ ነበር።

በከፍተኛ ስሜት ውስጥ ገብቶ ቤት ልጇ ከቆመችበት በር የተሸበሩ አይኖቹን እያንከባለለና ቀና ለማለት እየሞከረ ‘ያቺ ማንናት? ማንናት እርሷ?’ እያለ በድንገት የጣር ድምፅ አወጣ።

ሚስት ማርሜላዶቭ ‘በፈጠረህ አምላክ ተኛ!’ ማለት እንደጀመረች የመለኮት ሀይል አደረበትና በእጇ አልጋውን ይዞ ቀና ለማለት በቃ።

ያሳስተዋላት ይመስል በቤት ልጇ ላይ ለተወሰነ ጊዜ አፈጠጠ። እንደእውነቱ ከሆነ እንደዚያ ለብሳ ከዚያ ቀደም አይቷት አያውቅም። ወዲያውኑ በድጋሚ አስተዋላት፤ ውልቅልቋ ወጥቶ፣ ርካሽ ልብስ አጥልቃ፣ ቀና ለማለት አፍራ፣ ሟቹ አባቷን ለመሰናበት ተራዋን በትእግስት እየተጠባበቀች ነበር። ይህ ነው የማይባል ስቃይ በፊቱ ላይ ተነበበ።

‘ሰንያ! ልጄ! ይቅርታ!’ ሲል ጮኹ፤ እኛን ወደእርሷ ለዘረጋ ሲል ሚዛኑን በማጣቱ ከአልጋ ወደቀ፤ ፊቱን ወለሉ ላይ አድርጎ ተዘረረ።

ሊያነሱትና መልሰው ከፎቴው ሊያስተኙት ተጣደፉ፤ ወዲያውኑ ግን እስትንፋሱ ተቋረጠ። ሰንያ የደመ ነፍስ ጨኸት አሰማች፤ ወደአባቷ ሮጠች፤ አቀፈችው፤ እንዳቀፈችው ክው ብላ ቀረች። በእጇ ላይ ሞተ።

ሚስሰ ማርሜላዶቭ የባሏን አስከሬን እንዳየች ‘የተመኘውን አገኘ! አሁን ምን ማድረግ ነው ያለብን? እንዴት ነው የምቀብረው? ነገ ለልጆቹ የሚበላ ምንድነው የምሰጣቸው?’ አለች።

ራስኩልኒኮቭ ወደ ሚስሰ ማርሜላዶቭ ተጠግቶ እንዲህ አለ፡- ‘ሟቹ ባለቤትሽ ኦሮውን አስመልክቶ ሁሉንም ነገር ባለፈው ሳምንት አጫውቶኛል። ስለእንቺ የተናገረው በአድናቆትና በአክብሮት ነበር። ምንም እንኳን የራሱ ድክመት ቢኖርበትም ለእናንተ ሁሉ የቱን ያህል ታማኝ፤ በተለይ ሚስቱን የቱን ያህል አክባሪ መሆኑን ከተረዳሁበት ያ ምሽት እንስቶ ጓደኛዎች ሆንን። ሟቹ ጓደኛዬን ለመጨረሻ ጊዜ ስሰናበተው እንድ ነገር እንዳደርግ ፍቀዱልኝ። ሆኖ ራብል ይኸው፤ ይህ ገንዘብ የሚጠቅማችሁ ከሆነ ደስታውን አልችለውም። ተመልሼ እመጣለሁ፤ ምናልባትም ነገ ይሆናል የምመጣው።... ደሀና ሁኑ!’

ፈጥኖ ከከፍሉ ወጣ፤ ከደጃፉ ላይ የተከለከሉ ሰዎችን ጥሶ ወደደረጃው አመራ፤ ከተከለከሉት መካከል ስለእደጋው ተነግሮት ሁሉንም ነገር በአካል ተገኝቶ ለመረዳት ከመጣው የፖሊስ አዛዥ ጋር ተያዩ። ከዚያን እለት የፖሊስ ጣቢያ ትእይንት ወዲህ ባይገናኙም፤ አዛዢ ግን ወዲያውኑ አወቀው።

‘እንተ ነህ እንዴ!’ አለው።

‘ሞተ። ሐኪምና ቄስ መጥተው ነበር፤ ሁሉም ነገር በአግባቡ ተደርጓል። እባክዎ ድሀዎን ሴት አያስቸግሯት፤ የሳገባ ነቀርሳ በሽተኛ ነች። የሚችሉ ከሆነ ያፅናኗት። እርስዎ ቅን እንደሆኑ አውቃለሁ። በማለት ራስኩልኒኮቭ ከፈገግታ ጋር መለሰ።

በራስኩልኒኮቭ ሰደርያ ላይ የተንጠባጠበ ትኩስ ደም በፋኖስ ብርሃን በማየቱ ‘በደም የተለወሰክ ትመስላለህ።’ አለው።

‘አዎ፤ ሰውነቴ ሁሉ በደም የተለወሰ ነው።’ ሲል ራስኩልኒኮቭ ከፈገግታ ጋር ራሱን እየነቀነቀ መልሰ ሰጠ።

ደረጃውን ቀስ እያለ ወረደ፤ ባይሰማውም አተኩሶታል፤ አዲስ የሆነ ከፍተኛ የሚያስደስት ስሜት ወረረው። የሞት ፍርድ ተፈርዶበት ሳይታነብ ምህረት የተደረገለት ሰው የተሰማው አይነት ስሜት ግን አልተሰማውም። ደረጃ መውረዱን እንዳጋመሰ ወደቤታቸው ያመሩ የነበሩት ቄስ ከኋላው ደረሰበት። ራስኩልኒኮቭ በገዛው ትንበስ ብሎ ሰላምታ ሰጥቶ አሳለፋቸው። ይሁንና፤ የመጨረሻውን ደረጃ መውረድ እንደተያያዘ ከጀርባው የተከተለውን የፈጣን ኩቴ ድምፅ ሰማ። ቅንጂ ፖልያ ደረሰችበት፤ ‘ጌታው! ሻረ ጌታው!’ እያለች ትሮጥ ነበር።

ፊቱን ወደእርሷ መለሰ። በአንድ ደረጃ ከእርሱ ከፍ ብላ ቆመች። ከውጭ በሚገባ በደበዘዘ ብርሃን ውስጥ ፈገግታ የሰጠችውንና እንደ ሕፃናት ሁሉ በሚያባብል አይን የተመለከተችውን ድንብረት ያለች ፊት አስተዋለ። በፋጫ የደረሰችበት በጣም አስደሳች ሆኖ የተሰማትን መልእክት ይዛ ነበር።

ትንፋሿ ቁርጥ ቁርጥ እያለ 'ስምህ ማው? የምትኖረውስ የት ነው?' ስትል በፍጥነት ጠየቀችው።

እጆቿን ከትከሻዋ ላይ ጣል አድርጎ ሊገልፁት በማይቻል የደስታ ስሜት ተመለከታት። እርሷን በማየቱ ምክንያቱን ሳያውቀው ተደሰተ።

‘ማን ነው የላከሽ?’

አሁንም ደስ በሚል ፈጥታ ‘እሁቴ ሶንያ ነች የላከችኝ።’ እያለች መለሰች።

‘እሁትሽ ሶንያ እንደላከችሽ አውቃለሁ።’

‘እናቴም ጭምር ነች የላከችኝ። ሶንያ እንደላከችኝ እናቴ ደግሞ «ፖልያ ፍጠኝ!» ብላቸዋለች።’

‘እሁትሽን ሶንያን ትወጃታለሽ?’

‘ከማንም ይበልጥ እወዳታለሁ!’ በማለት ሕፃኗ ፖልያ አስረግጣ ተናገረችና ፈጥታዋ ሳይታሰብ በሀዘን ተተካ።

‘እንተም ትወደኛለህ?’

መልስ በመስጠት ፋንታ የሕፃኗ ድንብሽቡሽ ፊት ወደእርሱ እየቀረበ፣ ከንፈርቿ ደግሞ ሊስሙት ተርበተቡቱ። ወዲያውኑም በቀኝ እጇቿ አቀፈችውና ጭንቅላቷ ትከሻው ላይ አረፈ፤ ላይ ላይ ጥብቅ እያለች በቀስታ ማልቀስ ጀመረች።

ከጥቂት ጊዜ በኋላም በእገባ የራሳውን ፊቷን ቀና አድርጋ እገባዋን በእጇቿ እያደረቀች ‘አባዬ አላዘነኝ።’ አለች። ሕፃናት እንደ ‘አዋቂዎች’ ለመናገር በሚፈልጉ ጊዜ ተጨንቀው በሚያወጡት አይነት ድምፅ ‘ዱብ እዳ እኮ ነው የወረደብን።’ ስትል ተናገረች።

‘አባትሽ ይወድሽ ነበር?’

ፈጥታ ሳትሰጥ ኮስተር ብላ ልክ እንደ አዋቂዎች በመናገር እንዲህ አለች፡- ‘ከሁላችን አብልጦ ሊዳን ይወዳት ነበር። በጣም የወደዳት ትንሽ ስለሆነች ነው፤ ሁልጊዜ ስጦታ ያመጣላት ነበር፤ ሁላችንንም ንባብ፣ እኔን ደግሞ ሰዋሰውና የእጅ ፅሁፍ አስተምሮናል። እማዬ እንደምትወደው ከማወቃችን በስተቀር ምንም አታወራም ነበር። እማዬ የመማሪያ ጊዜዬ ስለደረሰ ፈረንሳይኛ ልታስተምረኝ ትፈልጋለች።’

‘ፀሎት ታደርሻለሽ?’

‘በሚገባ እናደርሳለን። ከዱሮ ጀምሮ ነው በቃላችን የምናውቀው። አሁን ትልቅ ስለሆንኩ ፀሎቴን የማደርሰው ራሴ ነኝ። ኮልያና ሊዳ ግን ከእናቴ ጋር ሆነው እየጮሁ ያደርሳሉ፤ በመጀመሪያ «አመቤቴ ማርያምን» ከደገሙ በኋላ «አምላክ ሆይ-እህታችንን ሶንያን ማርልን፣ ባርክልን?»፣ «አምላክ ሆይ ሁለተኛውን አባታችንን ማርልን፣ ባርክልን» እያሉ ይፀልያሉ። የመጀመሪያው አባታችን ሞቶ ይሄኛው ሁለተኛው አባታችን ስለሆነ እንፀልይለታለን።’

‘ጣፋጪ ፖልያ፣ ስሜ ሮድዮን ነው። አንዳንድ ጊዜ ለእኔም ፀልይልኝ እባክሽ። «አሽከርህ ሮድዮን» እያልሽ።’

‘በሕይወቴ እስካለሁ ድረስ እፀልይለሁለሁ’ አለችው ጎላ ባለ ድምፅ፤ ወዲያውኑም እንደገና ፈጥታዋን ለግሳች፤ በአንገቱ ላይ ተጠመጠመች።

ራሳቸውን ስሙንና አድራሻውን ከጠጣት በኋላ በማግስቱ እንደሚመለስ ቃል

ገባላት። ሕፃኗም ከደሲታ ብዛት እየፈነደቀች ሄደች። ከመንገድ እንደደረሰ ከምሽቱ አራት ሰአት ሆኖአል። ከአምስት ደቂቃ በኋላም ከዚያ ቤትየዋ ራሷን ወደወንዝ ከወረወረችበት ድልድይ ደረሰ።

ከስተርና ፈርጠም በማለት 'ይበቃል! ከእንግዲህ ቅዠት፣ ሽብርና ምትህት የሚባል ነገር የለም! ሕይወት ይኖራል! ሕይወት ተጨባጭ ነው! አሁን እንኳን አልኖርኩም? አሮጊቷ ሞተችና የእኔም ሕይወት አብሮ አልሞተም! በሰላም ትረፍ፣ በሰላም የማረፊያዋ ጊዜ ነው! ከአሁኗ ደቂቃ አንስቶ የእውቀትና የብርሃን፣ የአላማና የፅናት ዘመን ተጀምሯል፤ አሁኑኑ የምናየው ነው! ጉልበታችንን አሁኑኑ እንፈትነዋለን!' አለ። ለሰይጣን የሚናገርና ሰይጣንን የሚጋፈጥ ይመስል በኩራትና በራሱ የመተማመን ስሜት እንዲህ በማለት ቀጠለ። 'በአንዲት ክንድ መሬት ላይ ለመኖር ወስኛለሁ ማለት ዘበት ነው!'

'እርግጥ በአሁኑ ሰአት ድካም ይሰማኛል። ከእንግዲህ ግን የሚያመኝ አይመስለኝም። ከጥቂት ሰአታት በፊት ከቤት እንደወጣሁ ጤናዬ እንደሚመለስልኝ አውቄው ነበር። እንደአጋጣሚ ሆኖ የራዙምኪን ቤት ከዚህ የአንድ ደቂቃ መንገድ ነው፤ ሄጄ እርሱን ማግኘት አለብኝ። በማይሉች የሚገመት ርቀት እንኳን ቢሆን እሄዳለሁ። የተወራረድነውን ይርታ! ሳቀን ያቅልጠው! እኔ እንደሆንኩ ግዴለኝም። እኔ የምፈልገው ጥንካሬ ነው! ያለጥንካሬ ምንም ነገር ማግኘት አትችልም፤ ጥንካሬን የሚወልደው ደግሞ ጥንካሬ መሆን አለበት-እነርሱ የማያውቁት ይህን ነው!' እያለ የተዳከሙ እግሮቹን በመከራ እየነተተ ድልድዩን አልፎ ሄደ። ከራቱና በራሱ የመተማመን ስሜቱ በየደቂቃው ጨመረ፤ ከደቂቃ በኋላ የነበረው ሰው ከደቂቃ በፊት ከነበረው ሰው የተለየ ሆነ። ግን እንዲህ እንዲለወጥ ያደረገው ምንድነው? እርሱ ራሱም ቢሆን አላወቀውም፤ ከገባበት አዘቅት ለመውጣት ሁሉንም አማራጭ እንደሚጥክር ሰው እርሱም መኖር እንደሚችል፣ ሕይወት የሚሉት ነገር እንዳለና የአሮጊቷ ሞት የእርሱ ሕይወት አከተመ ማለት እንዳልሆነ በድንገት ተከስተለት። ከዚህ መደምደሚያ ላይ መድረሱ ምናልባትም ችኩላ ይሆናል፤ እርሱ ግን ስለዚህ አላሰበም።

'ግን እኮ በፀሎቷ ላይ «አሽከርህ ሮድዮን» እያለች እንድታነሳ ጠይቀሁታል!' የሚል ሀሳብ በድንገት ብልጭ አለበት። 'እንዲህ እንኳን ያልኳት ለምናልባቱ ነው!' ሲል ጨመረበትና ይህ የተማሪ ትችቱ ጦሽ አድርጎ አሳቀው። ግሩም የሚያሰኝ ሞራል ነበረው።

ራዙምኪንን በቀላሉ አገኘው፤ አዲሱ ተከራይ ስለታወቀ ዘበኛው ወዲያውኑ ቤቱን አመላከተው። ገና ደረጃውን እንዳጋመሰ የተሰባሰቡትን ሰዎች ጨካኝና ሞቅ ያለ ውይይት ሰማ። የፊት ለፊቱ በር በሰፋት ተከፍቷል፤ ጨካኝና ክርክር ይደመጣል። የራዙምኪን ክፍል ሰፋ ያለ ነው፤ የተሰባሰቡትም ሰዎች ወደአስራ አምስት ይጠጋሉ። ራስቡልኒኮቭ ከደጃፋ ላይ ቆም ብሎ ተመለከለ፤ በአቅራቢያው ካለው መጋረጃ በስተጀርባ ሁለት ትላልቅ የሻይ ማፍያ ጀበናዎች፣ ጠርሙሶች፣ ሰህኖችና ኮቤት አከራዳዊ ወጥቤት የመጡ ቀላል ምግቦች የሁለት ቤት ሰራተኞችን እጆች ፋታ ነስተዋል። ራስቡልኒኮቭ ገና እንዳስጠራው ራዙምኪን ሽግ ብሎት ወጣ። ራዙምኪን ራሱን እስኪስት ሰክሮ ባያውቅም ገና ሲያዩት ብዙ እንደጠጣ ግልፅ ነበር፤ በአሁኑ ሰአት ከመጠኑ ማለፉ በገሀድ ይታያል።

‘ሰማውርርዱን ማሸነፍህን ልነግርህ ነው የመጣሁት፤ እንደእውነቱ ከሆነ ነገ ምን እንደሚያጋጥምህ በርግጠኝነት መናገር አትችልም። ወደ ውስጥ አልገባም። በጣም ከመዳከሜ የተነሳ በእግሬ የቆምኩት በመከራ ነው። በል ደሀና ሁን! ነገ መጥተህ እንደምትጠይቀኝ አትርሳ።’ በማለት ራስኩልኒኩሽ ተናገረ።

‘ደከሞኛል እስካልክ ድረስ እኔ እሸነህለሁ።’

‘ለመሆኑ እንግዶችህ መከከል ፀጉሩን ቆጣጥሮ አንተን በመከተል ብቅ ያለው ማነው?’

‘ማን እንደሆነ አላውቅም። ከአጎቴ ጓደኞች አንዱ መሆን አለበት፤ ወይም ደግሞ ሳይጠራ የመጣ ሊሆን ይችላል። አጎቴ ከእነርሱ ጋር እንዲቆይ አደርጋለሁ። ግሩም ሽማግሌ ነው። አሁን ሳስተዋውቅህ ባለመቻሌ እገናለሁ። ያም ሆነ ይህ ሁሉም ገደል ይግቡ! እኔም ባልኖር ከመደሰት አይጠገኩም፤ ወዳጄ ሙት በትክክለኛው ጊዜ ነው የመጣኸው የሚያሰኝ ነው። ፍሬ ከርስኪ ስለሚያወሩ አንድ ደቂቃ ከጨመርኩ ግብግብ እገጥማቸዋለሁና አገዝኝ! እንዴት እንደሚጃጃሉ ይህ ነው አልልህም! ግን ለምን አይጃጃሉም? እኛ ራሳችንስ ፍሬ ከርስኪውን እናወራ አይደለም ወይ? እነርሱም ፍሬ ከርስኪውን የማያወሩበት ምን ምክንያት አለ? ከዚህ በኋላ ቀምነገር ለማውራት ይበቁ ይሆናል። ትንሽ ቆየኝ፤ ዞሲሞሽን እጠራዋለሁ።’

ዞሲሞሽ ራስኩልኒኩሽን ለማየት በጣም ከመጓጓዩ የተነሳ ፊቱ ፈካ።

ሕመምተኛውን በተቻለው ፍጥነት ከመረመረ በኋላ ‘አሁኑኑ ሄደህ መተኛት አለብህሆኖም ራት መብላት ይኖርብህል፤ ትበላ አይደል? ዛሬ ከሰአት በኋላ ያዘጋጀሁልህ መድሀኒት ይኸውልህ።’ አለና ሰጠው።

‘አንድ ብቻ ሳይሆን ሁለት አምጣ።’ ሲል ራስኩልኒኩሽ መለሰ። ወዲያውኑ መድሃኒቱን ወሰደ።

‘ወደቤቱ መሸኘት ግሩም ሀሳብ ነው።’ በማለት ዞሲሞሽ ለራዘምኪን ነግሮት ‘ስለነገው ሁኔታ አፌን ሞልቼ መናገር ባልችልም ዛሬ በመጥፎ ሁኔታ ላይ አይደለም። ከሰአት በኋላ እስካሁን ባለው ጊዜ ከፍተኛ ለውጥ አለ። እንግዲህ የሚሆነውን ማየት ነው።’ አለ

‘አሁን በመውጣት ላይ እንደነበርን ዞሲሞሽ ምን እንዳለኝ ታውቃለህ?’ ሲል ራዘምኪን እንደቀልድ ተናገረና እንዲህ ሲል ቀጠለ፡- ‘ወዳጄ ልቤ - ሁሉንም ነገር በግልፅ እነግርሁለሁ። ቀውሰህል ወይም ለመቀወስ ተቃርበህል የሚል ግምት አለው። አይገርምህም? በአንደኛ ደረጃ ከእርሱ የተሻለ ታስባለህ፤ በሁለተኛ ደረጃ እብድ እስካልሆንክ ድረስ የእርሱ ጅል አስተሳሰብ ደንታ አይሰጥህም፤ በሶስተኛ ደረጃ ደግሞ በቀዶ ጦጋኝነት የተመረቀው ያ ወደል በኑርሻ በሽታ አብዶ ነበር፤ ዛሬ ከዛምያቶሽ ጋር ያደረግኸውን ውይይት፤ ስለአንተ ሳለው አስተያየት ማረጋገጫ አድርጎ አቅርቦታል።’

‘ዛምያቶሽ ሁሉንም አጫውታችሁ እንዴ?’

‘አዎ! ጥሩ ነገር ነው የሰራው! እኔም ሆንኩ ዛምያቶሽ የታየን አሁን ነው። ሮዲ ትንሽ ብስክርም ምንም አይደል። አየሁየሆነ ምስጢር አለ ብለው ማስብ ጀምረዋል፤ ገባህ? በተለይ ያ ቀለም ቀቢ ታስሮ ይህ አይነቱ አስተሳሰብ በዝርዝር ታውቆ ከተረሳ በኋላ ሁሉም ነገር ምክንያተ ቢስ ስለሆነ በገህድ ለመናገር አልደፈሩም። ለምንድነው ግን እንዲህ ጅል

የሆኑት? ለማንም አትናገር እንጂ በወቅቱ ዛምያቶቸውን በነገር ሽንቆጥ አድርገዋለሁ። በቀላሉ ስለሚቀየም ለማንም ትንፋሽ እንዳትል። ነገሩ የሆነው ከሉዊዝ ቤት ነው። ዛሬ ግን ሁሉም ነገር ግልፅ ሆኖአል። የረዳት የፖሊስ ሹሙ ጥፋት ነው! ከግቢያው ሆነህ ሀሊናህን መርሳትህን ሊጠቀምበት ቢሞክርም ከዚያ በኋላ እርሱ ራሱ በጉዳዩ አዝናኛል።...

ራስኩልኒኩቭ በጉጉት አዳመጠ። ራዘምኪን ከመስኩ ብዛት የሚናገረውን አያውቅም ነበር።

‘በዚያን ጊዜ ሀሊናዬን የሳትኩት ክፍሉ ከመተንፈገም በላይ ከፍተኛ የቀለም ሽታ ስለነበር ነው።’ ሲል ራስኩልኒኩቭ ተናገረ።

‘ምንም ማብራሪያ አያስፈልግህም! ያስፈልግሃል እንዴ? ቀለሙ ብቻ ሳይሆን ውሩን ሙሉ ትኩረት አበረብሰ። ይሄንኑ ለማረጋገጥ ዞሲሞቭ ከዚያ አበር! አሁን ግን ያ ቂል ቆጭቶታል! «ከመጤፍ አልቆጠረኝም!» እያለ ደጋግሞ ይናገራል። ዛሬ ከምግብ ቤት ሆኖችሁ የሰጠኸው ትምህርት ግን ድንቅ ነው! በመጀመሪያ ደረጃ በጣም ነው ያስደነገጥኸው! ያ ሁሉ ነገር ትክክል እንደሆነ በማቅረብ ካሳመንኸው በኋላ አንጓጠጥኸው። «ልክህን አገኘህ አይደለ?» የማለት ያህል። አሁን ድባቅ ተመቷል! በጣም ጎበዝ ነህ! የሚገርም ነው! ዋጋቸውን ነው የሰጠህቸው! በቦታው ባለመኖሪያ አዝናለሁ! አሁን እንኳን አንተን ለማግኘት በጣም ጓጉቶ አበር። ፖርፊሪም ከአንተ ጋር መተዋወቅ ይፈልጋል።’

‘እርሱም ይፈልጋል።... እኔን ግን እንደ አብድ አድርጎ ያስቆጠራቸው ምንድነው?’

‘የለየለት አብድ ማለታቸው አይደለም።... ብዙ የሰላለፍኩ መሰለኝ። ዛሬ ያስገረመው ነገር ቢኖር በዚያ ጉዳይ ላይ ብቻ ማተኮርህ ነው። አሁን ግን ለምን እንዳተኮርክበት ግልፅ ነው። ሁኔታውን ሁሉ ስለምታውቅ ማዘን አለብህ፤ ከዚህ በላይ ደግሞ የበሽታህ ጉዳይ አለ።... ወዳጄ ልቤ-አዝናለሁ፤ ትንሽ ስለሰከርኩ ነገሮችን አምታታሁ። ተወው ገደል ይግባ! የራሱ አስተሳሰብ ያለው ይመስላል።... እርሱ ራሱ በነርቭ በሽታ አብዶ አበር እኮ ነው የምለህ። በቃ እርሳቸው።...’

ለግማሽ ደቂቃ ያህል ሁለቱም ዝም አለ።

‘እየውልህ ራዘምኪን፤ በቀጥታ ልነግርህ እፈልጋለሁ። አሁን የምመጣው አንድ የመንግስት ሰራተኛ ሲሞት ተመልክቼ ነው፤ ገንዘቤን ሁሉ ሰጠኋቸው፤ የሆነ ሰው እንኳን ብዙ ድል ፀሎት የምታደርስልኝ ሕፃን ስማኛለች። ባለቀይ ላባ ባርኔጣ ያደረገች እህቷንም አይቻለሁ። ግን፤ የቀባጠርኩ መሰለኝ። ስለደከመኝ በእጅህ ደግፈኝ፤ ወደደረጃው ልንደርስ ነው።...’

‘ምንድነው ጉዳዩ? ምን ነህ?’ እያለ ራዘምኪን በጉጉት ጠየቀ።

‘ትንሽ ደክሞኛል። ዋናው ነገር ግን ያ አይደለም። ዋናው ነገር ሀዘኑ ነው፤ እንደሴት ማዘኔ ነው! ተመልከት እንጂ! ምንድነው? ተመልከት!’

‘ምንድነው የምመለከተው?’

‘አይታይህም እንዴ? በክፍሉ ውስጥ መብራት እንዳለ ነው! በቀዳዳ ይታያል!’

ከመጨረሻዎቹ ደረጃዎች ላይ ሆነው ከቤት አከራዩዋ ወጥቤት አጠገብ ቆሙ፤ በራስኩልኒኩቭ የማታፈናፍን ክፍል ውስጥ መብራት መኖሩንም በበር በኩል ተመለከቱ።

‘የሚገርም ነው! ምናልባት ናስታስያ ትሆናለች’ አለ ራዘምኪን።

‘በዚህ ሰአት በክፍሉ ውስጥ ተገኝታ አታውቅም! ከሰአታት በፊት መተኛት አለባት! እኔ ግን ጉዳዩ አይደለም! ደህና ሁን!’

‘ምንድነው የምታወራው? አብረን በሩን ከፍተን እንገለገለን!’

‘አብረን እንደምንገባ አውቃለሁ! ግን አሁኑኑ የእጅ ሰላምታ ሰጥቼህ ደህና ሁን ልልህ እፈልጋለሁ። ሰላም በለኝ! ደህና ሁን!’

‘ሮዲምን ሆኑል?’

‘ምንም አልሆንኩ። ና ለምስክርነት እፈልግሁለሁ።’

ደረጃውን ጨርሰው ወደ ክፍሉ ተቃረቡ። በዚያን ጊዜም ራዙምኪን ምናልባትም ዞሲሞቭ ትክክል ክበር ወይ ብሎ አሰበ። ‘ምን አይነት ነገር ነው! እየለፈለፍኩ ረበሽኩት!’ ሲል ለራሱ አገረመረመ።

ወደበሩ እንደተጠጉ ከክፍሉ ድምፅ ሰሙ።

‘ምንድነው ነገሩ?’ በማለት ራዙምኪን ጮኸ።

ራስኩልኒኮቭ በሩን ለመክፈት የመጀመሪያው ክበር። በሩን በረገደና እንደተተከለ ዛፍ ከደጃፉ ላይ ቆመ።

ከፎቴው ላይ እናቴና እህቴ ተቀምጠዋል። ለአንድ ሰአት ተኩል ያህል ሲጠብቁት ክበር። ከቢታቸው ተነስተው መንገድ የመጀመራቸውንና ፒተርስቡርግ የመድረሳቸውን ዜና ገና በዚያን አለት ያወቀው ይመስል ተዘጋጅቶ አልጠበቃቸውም። ላለፈው አንድ ሰአት ተኩል ከአጠገባቸው ቆማ ወሬውን ሁሉ ስትከብክብላቸው የነበረችውን ናስታስያ በጥያቄ ያጣድጏት ክበር። አሞት ከቤት እንደወጣ በመሰማታቸው ተደናገጡ፤ ከናስታስያ አገላለፅ ተነስተው የመረበሽ ስሜት እንዳደረበት ስለተገነዘቡ ምን ነኩት ይሆን ብለው ተጨነቁ። ላለፈው አንድ ሰአት ተኩል ሲጮሁና ሲጨነቁ ክበር የቆዩት።

አሁን ግን ሁለቱም ሞቅ ባለና ደስታ በተቀላቀለበት ስሜት ወደራስኩልኒኮቭ አመሩ። እርሱ ግን ክው ብሎ ቀረ። የፈፀመው ድርጊት በድንገት ታየውና የመብረቅ ያህል መታው። እጁን አንስቶ ሊያቅፋቸው አልቻለም። እናቴና እህቴ እቅፍ አድርገው ሳሙት። እርሱ ግን እየተንገዳገደ ተራመደና ከወለሉ ላይ ተዘረረ።

ትርምስ፣ የስቃይና የስቆቃ ጨካኝት።...ከደጃፉ ቆሞ የነበረው ራዙምኪን በፍጥነት ደርሶ በጠንካራ ክንዱ አነሳውና ደቂቃ በማይሞላ ጊዜ ውስጥ ከፎቴው ላይ አጋደመው፤

‘አይዟችሁ! አይዟችሁ! ህሊናውን ስቶ ነው! ምንም አይደል! ከደቂቃዎች በፊት ሐኪሙ እየተሻለው ነው፤ ደህና ነው ብሏል! እባካችሁ ውሃ አምጡ! አሁኑኑ ነፍሱ ይመለሳል!’ እያለ ለራስኩልኒኮቭ እናትና እህት ተናገረ።

ጥቂት ቆያይቶ ራዙምኪን ክንዳ እስኪወልቅ ድረስ የዳንያን እጅ ግጥም አድርጎ በመያዝ ጎንዘብ እንድትል አድርጎ ‘እንዴት ነፍሱ እንደተመለሰ’ አሳያት። እናትና ልጅ ራዙምኪንን እንደጠባቂ መልአክ ምስጋናና ጥልቅ ስሜት በተመላበት አይን ተመለከቱት። በዚያን ምሽት እናት ከልጇ ዳንያ ጋር ባደረገችው ጭውውት ‘ብቁ ወጣት’ እያለች የጠራችው ያግለሰብ ቀደም ሲል ቢሆን ለሮዲ ምን እንደሰራለት ናስታስያ አጫውታቸው ክበር።

ክፍል ሶስት

1

ራስኮልኒኮቭ ቀና ብሉ ከፎቴው ላይ ተቀመጠ። ዓደኛው እናቱንና እህቱን ለማፅናናት በመሞከር የሚሰነዝራቸውን ማለቂያ የሌላቸውን ቃላት እንዲያቆም በእጅ ምልክት አሳየው። ከዚያም እናቱንና እህቱን በእጁ ይዞ ቃል ሳይተነፍስ እያፈራረቀ ተመለከታቸው። እናቱ ስቃይን፣ ግትርነትንና እብደትን ከፊቱ ሰላጸበች አስተያየቱ አስፈራጊና ማልቀስ ጀመረች። ዳንያ ከመቅፅበት ገርጥታ፤ የወንድሟን እጅ እንደያዘች እጇ ተንቀጠቀጠ።

ወደራዙምኪን እያመለከተ በተሰባበረ ድምፅ 'ለዛሬ ከእርሱ ጋር ወደማረፊያ ቤታችሁ ሂዱ ነገ እንገናኛለን' አላቸውና 'ለመሆኑ ግን መቼ ነው የመጣችሁት?' ሲል ጠየቃቸው።

'ሮዲብሬ ማታ ነው የመጣኸው' በማለት እናቱ መለሰች። 'ባቡሩ የደረሰው ዘግይቶ ነው። አሁን ግን ብቻህን አልተውህም! ምሽቱን ከአጠገብህ ሆኜ አሳልፋለሁ።'

የወግዱልኝ አይነት ምልክት በእጁ እያሳየ 'አታስቃይኝ!' አለ።

ራዙምኪን ግን ጣልቃ ገብቶ 'እኔ ከእርሱ ጋር እቆያለሁ። እንግዶቼ ይበሳጩ እንጂ ትቸው አልሄድም! ቢፈልጉ በንዴት ይንጨርጩኑ! በእኔ ቦታ አጎቴን ቤት ትቻለሁ።' አለ።

እናትየዋ የራዙምኪንን እጅ በድጋሚ ይዛ 'ምስጋናዬ የላቀ ነው' ብላ ከመጀመሯ ራስኮልኒኮቭ አቋረጣት።

'ልቋቋመው አልችልም። አታስቃይኝ! ሂዱ!' አለ በመጠላጨት።

ዳንያ ስትፈራ ስትቸር 'ነይ እማጹ። ቢያንስ ለደቂቃ ያህል ክፍሉን እንልቀቅለት። እየረበሸነው እንደሆነ ግልፅ ነው' አለች።

'ከሶስት አመት መሊያየት በኋላ እንኳን እንዴት በጎ ፊት አያሳዩኝም?' ብላ እናትየዋ አለቀሰች።

'ነገሩ ሁሉ ተምታታብኝ። ለዚህን አግኝታችሁታል ወይ?' ሲል በድጋሚ አቋረጣቸው።

'አላገኘውም-ሮዲ። መድረሳችንን ግን ያውቃል። እንዲያውም በዛሬው እለት ሊጋብዝህ ፈቃደኛ ነበር' አለች እናትየዋ ስትፈራ ስትቸር።

'አዎ ደግ ሰው ነበር። እንዲያውም ዳንያ፤ ዛሬ ከሰአት በኋላ ሳይብንገናኝም እኔ ግን በእርግጫ ከደረጃ እንደማሸቀነጥረው ነገሬ አባረርኩት።'

'ምን አልክ ሮዲ? አታደርገውም!' በማለት እናቱ ተስፋ በቆረጠ ስሜት መናገር ጀመረችና ዳንያን አይታ ዝም አለች።

ዳንያ ወንድሟን በቅርብ ትከታተለው ነበር፤ ንግግሩንም እንዲቀጥል ትጠባበቅ ነበር። ናስታሲያ ማየትና መስማት እስከቻለችው ድረስ ስለግጭቱ ስለነገረቻቸው ሁኔታው አስጨንቋቸዋል።

‘ዳንያ ይህ ጋብቻ እንዲፈፀም አልፈልግም። በነገው እለት በመጀመሪያ ደረጃ ለሉዚን የምትነግረው እንደማታገቢውና ከእርሱ ጋር አንዳችም አይነት ግንኙነት እንደማንፈልግ ነው!’ በማለት በመኪራ ሃሳቡን ገለፀ።

‘ወይ ፈጣሪ!’ አለች እናቱ።

‘ሮዲኸሪ የምትናገረውን አስብ!’ ስትል ዳንያ በንዴት ካሳበበችው በኋላ ወዲያውኑ ራሷን ተቆጣጥራ ‘ጤናህ ስላልተመለሰ የምትለውን ሳታውቅ ትችላለህ። ደክሞህል’ ስትል በተለሳለሰ ድምፅ ተናገረች።

‘አእምሮዬ ተረብሷል ማለትሽ አይደለም! ነው እንዴ? እኔ እኮ ደህና ነኝ! ለዚህን የምታገቢው ለእኔ ብለሽ ነው። እኔ ደግሞ ለእኔ ብለሽ መስዋእትነት እንድትከፍይ አልፈልግም። ስለሆነም አለመስማማትሽን የሚገልፅ ደብዳቤ ሳይውል ሳያድር ፃፈላት። ጧት እንዳነበው፤ አበቃ።’

በአባባሉ የተቀየመችው ልጃገረድ ‘አላደርገውም! ምን መብት አለህና ነው?’ ስትል ጠየቀች።

እናትየዋ ፈጥና ወደ ዳንያ በመጠጋት ‘አንቺም ቢሆን በቀላሉ ነው የምትከፍይው፤ አሁን መናገር አያስፈልግም! እያየሽው አይደለም እንዴ። እንዲያውም ብንሄድ የተሻለ ነው’ አለች።

ሞቅታ ያልተለየው ራዙምኪን ‘ስለታመመ ነው እንዲህ የሚናገረው። ባያመው ኖሮ እንዲህ አይልም ነበር። በነገው እለት ይሄን ሁሉ እንደሚረሳው እርግጠኛ ነኝ። በርግጥ ዛሬ አባርሮታል። ትክክል ነው ያደረገው። ሰውየው ለመበሳጨት በቃ። በመማሩ እየተኮፈሰ ነበር የተናገረው፤ ሀፍረቱን ተከናኝቦ ተመልሷል።’

‘እውነት ነዋ?’ አለች እናትየው።

‘ሮዲክን እስክንገናኝ ድረስ ደህና ሁን። እማዬ እንሂድ።’ በማለት ዳንያ እያዘነች ተሰናበተችው።

‘ዳንያ አድምጪኝ። አብጀ አይደለም የምናገረው። ይህ ጋብቻ አስቀያሚ ነገር ነው። ርካሽ ሰው እንኳን ብሆን ጋብቻውን መፈፀም የለብሽም። የቱን ያህል እርባና ቢስ ብሆንም እንዲህ አይነት እህትን እሁቴ አልልም። ከእኔና ከሉዚን አንዱን ምረጪ። አሁን መሄድ ትችያለሽ’ ቢል የመጨረሻ ትንፋሹን ተጠቅሞ ልትወጣ ስትል ገለፀላት።

‘ጤናም የለህ! ምን የሚሉት ማስፈራራት ነው!’ እያለ ራዙምኪን ጮኸበት። ራስኮልኒኮቭ ግን መልስ አልሰጠም፤ ምናልባትም መልስ ለመስጠት አቅሙ አልነበረውም።

ራስኮልኒኮቭ ጭራሽ ስለተዳከመ ፊቱን ወደግድግዳው አዙሮ ፎቴው ላይ ተኛ። ዳንያ ራዙምኪንን በስሜት ተመለከተችው፤ ጥቁሮቹ አይኖቿ አበሩ። መልኳን አይቶ ራዙምኪን ቀልቡ አረፈባት። የራስኮልኒኮቭ እናት በሁኔታው ተገርማ ከው ብላ ቀረች።

‘ብቻውን ትቼው አልሄድም፤ ከዚህ እቆያለሁ። እባክህ ዳንያን ወደቤት አድርስልኝ’ ስትል ተስፋ በቆረጠ ስሜት ለራዙምኪን አንሸካሸከች።

‘እዚህ ከቀሩ ነገሩን ሁሉ ያበላሹታል።’ በማለት ራዙምኪን ተባሳጭቶ ባለሆሳስ አንሸካሸከ። ‘ቢያንስ ወደ ደረጃው እናምራ። ናስታስያ እባክሽ ፋኖስ አምጪ።’ ካለ በኋላ ከደረጃው እንደደረሱ እንዲህ ቢል ቀጠለ፡- ‘ዛሬ ቀን ላይ ሐኪሙንና እኔን ሊያጣላን ነበር!

የምለውን ተረዳችሁ? ራሱ ሐኪሙ እንዳይሰላጭ ብሎ ጥሎት ሄደ፤ እኔ ደግሞ ለመከታተል ስለ ከታች ሆኜ ጠበቅሁ፤ እኛ እንደወጣን ግን ለባብሰ ወጣ። የምታባጩት ከሆነ ያውም በምሽት ድጋሚ ቤቱን ጥሎ ይጠፋና ራሱን አንድ ነገር ያደርጋል።

‘እባክህ ምንድነው የምታወራው?’

‘ከዚህም በላይ ዳንያ በእንዲህ አይነት ክፍል ውስጥ ማደር አትችልም። የት እንደምታድሪ አስቲ አስቢ! ያ ርካሽ ለዚህ የተሻለ ክፍል ሊያገኛልሽ አልቻለም ወይ? ይቅርታ ትንንሽ ስክራላለሁ፤ ስለዚህ ነው ርካሽ ያልኩት። አትቀየሙኝ።’

‘ለልጄ ቤቱን ካከራየችው ሴት ዘንድ ሄጄ ዳንያንና እኔን ለዛሬ እንድታሳድረን እለምናታለሁ እንጂ በእንዲህ አይነት ሁኔታ ግን ትቼው አልሄደም!’

ናስታስያ ከፍ ብላ ከደረጃው ላይ ፋኖስ ይዛቸው ቤት ከአከራየችው ባልቴት ደጃፍ ላይ ቆመው ነበር የሚያውሩት። ራዙምኪን በጣም ሞቅ ብሎታል። ከማማሽ ሰአት በፊት ራስኩልኒኮቭን ወደቤቱ ሲሸሽው ያለማቋረጥ መለፍለፉ ይታወቀው ነበር፤ በዚያን ምሽት የጠጣው የአልኮል መጠን ብዙ ቢሆንም ራሱን ተቆጣጥሮ የሚሰራውን ሁሉ ያውቅ ነበር። አሁን ግን ጫን ብሎታል፤ የጠጣው ሁሉ አረቄ በአንድ ጊዜ አናቱ ላይ ወጥቶ ስራውን የጀመረ ይመስላል። ሁለቱንም ሴቶች ለማሳመን የሚቻለውን ሁሉ እያደረገ፤ ምክንያቶቹን በሚያስገርም ግልፅነት እየደረደረ፤ በእጃቸው ውስጥ ካቴና የገባ ይመስል እስኪያማቸው ድረስ ግጥም አድርጎ እየያዘና ያለአንዳች ሀፍረት ዳንያን በአይኖቹ እየሳበና ከአጠገባቸው ቆሟል። አንዳንድ ጊዜ ሕመሙን መቋቋም አቅቷቸው እጆቻቸውን ከጠፍር እጆቹ ለማላቀቅ ቢጥክሩም እርሱ ግን የሚያደርገውን የሚያውቅ አይመስልም። ይባስ ብሎ ወደራሱ ያስጠጋቸዋል። ከደረጃው ላይ ተፈጥሮ ቢሉት ሳያሰብና ሳያወላውል ወዲያውኑ ይፈፅም ነበር። የልጄ ሁኔታ ከፉኛ ያሳሰባት እናት ከአጠገቧ ያለው ወጣት ከስርዓቱ የወጣ መሆኑና እጆቿም አላግባብ መጠፍነታቸው ቢሰማትም እነርሱን ለመርዳት መቆሙን ተገንዝባ ሁሉንም በትዕግሥት ተቋቋመች። የወንድሟ ሁኔታ የዚያኑ ያህል ያሳሰባትና በተፈጥሮ ፊር ያልሆነችው ዳንያም የወንድሟ ጓደኛ እርሷን አፍጥጦ ማየቱ ከማስገረምም አልፎ አስደንግጧታል። ናስታስያ ስለዚህ የሚገርም ሰው ያደረገችው ገለፃ ያሳደረባት ወደር የለሽ አመኔታ፤ መንጭቃው ከመሮጥም ሆነ እናቷም እንድትከተላት ከማድረግ እንድትቆጠብ አስቻላት። በተጨማሪም፤ በአሁኑ ሰአት ከመሽ ወዲህ ለማምለጥ መሞከሩ እንደማያዋጣትም ተሰምቷታል። ከአስር ደቂቃ በኋላ ግን እየተረጋጋች ሄደች። ራዙምኪን ወዲያውኑ እስኪገነዘብለት ድረስ እውነተኛ ባህሪው ጎልቶ ወጣ።

‘ወደ ቤት አከራይዎ መሄዱ አያዋጣም! እናቱ ቢሆኑም ከዚህ ከቆዩ ህሊናውን ይሰትና ከዚያ በኋላ የሚሆነውን የሚያውቀው እግዚአብሔር ብቻ ነው። ለጊዜው ናስታስያ ከርሱ ጋር ትሁንና እኔ ወደቤት አደርሳችኋለሁ። እንደዚህ መሸቶ ብቻችሁን መንገድ አትሄዱም! እኛ ግን ፒተርስቡርግን ስለምፍውቀው ችግር አያመጣም። ከቤት ከአደረሰኳችሁ በኋላ ወዲያውኑ ወደዚህ ተመልሼ ስለሚገኝበት ሁኔታ፤ ስለመተኛቱ ወይም ስለአለመተኛቱ አረጋግጬ የማውቀውን ሁሉ በአስራ አምስት ደቂቃ ውስጥ መጥቼ እነግራችኋለሁ። ከዚያ በኋላ ደግሞ - እባካችሁ አድምጡኝ! - ወዲያውኑ ወደቤቱ እመለሳለሁ፤ እንግዶች አሉኝ፤ ሁሉም ሰክረዋል፤ የእርሱን ጤና የሚከታተለው ሐኪም ዞሊሞቭ ከእኔ ቤት ነው አሁን ያለው፤

እርሱ ግን ሰከሮ አያውቅም፤ ሄዶ ሮዲን ከአየ በኋላ ወደእናንተ እንዲያቀና አደርገዋለሁ፤ እንደዚህ እስከሆነ ድረስ በአንድ ሰአት ጊዜ ውስጥ ስለእርሱ ጤንነት ሁለት ሪፖርት ይደርሳችኋል። አንደኛው የራሱ የሐኪሙ ሪፖርት ነው። የሚያሳስብ ነገር የሚኖር ከሆነ ወደዚህ መልሼ አመጣችኋለሁ። ይሄን እንደማደርግ ቃል እገባላችኋለሁ። ሁሉም ነገር ሰላም ከሆነ ግን መኝታ ትቀጥላችሁ። እኔ ሌሊቱን ሙሉ ከዚህ በረንዳ ላይ አሳልፋለሁ፤ እርሱ እንደሆነ ድምጺን አይሰማም። ዛሬ ሞታችን ደግሞ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ እንድንጠራው ከአከራዋዋ ቤት እንዲተኛ አደርጋለሁ። በአሁኑ ጊዜ ለእርሱ በይባልጥ የሚጠቅመው ማን ይመስላችኋል? እናንተ ናችሁ ወይስ ሐኪሙ? ሐኪሙ እንደሆነ ግልፅ ነው። ስለዚህ አሁን ወደቤት ብትሂዱ ይሻላል። ከአከራዋዋ ዘንድ መሄድ አትችሉም፤ እኔ ግን መሄድ እችላለሁ። ቂል ስለሆነች አትቀበላችሁም። የምታውቁ ከሆነ ዳንያም ሆነች እርስዎ ታስቀኑአታላችሁ በተለይ ዳንያ። የምትገርም ሴት ነች። ያም ሆነ ይህ የለየልኝ ሞኝ ነኝ።...ግዴለም! በሉ እንሂድ። ታምኑኛላችሁ ወይስ አታምኑኝም? እያለ የራስኩልኒኮቭን እናት ለማሳመን ሞከረ።

‘እማዬ-እንሂድ። ቃሉን እንደሚያከብር እርግጠኛ ነኝ። ሮዲ ሕይወቱን ጭምር ሰጥቶታል። ሐኪሙ ሌሊቱን ከእዚህ ለማሳለፍ ከተስማማ ሌላ የበለጠ ምን ነገር ይኖራል?’ አለች ዳንያ።

‘ብሩክ ስለሆንሽ ነው አባባሌን በቀላሉ ለመረዳት የቻልሽው!’ በማለት ራዘምኪን በሰሜት ተፈነቀለ። ‘በሉ እንሂድ። ናስታሲያውደ እርሱ ተመልሰሽ ፋኖስ ይዘሽ ተቀመጪ። እኔ ከሩብ ሰአት በኋላ እመለሳለሁ።’

የራስኩልኒኮቭ እናት ሙሉ በሙሉ ባታምንበትም እምቢተኛ አልሆነችም። ራዘምኪን እጆቻቸውን ይዞ ደረጃውን ወረዱ። ያም ሆኖ ግን የእርሱ ሁኔታ ይሄን ያህል አሳስቧታትም ነበር። ‘ብቁና ጥሩ ባህሪ ያለው ወጣት ሊሆን ይችላል፤ አሁን በሚገኝበት ሁኔታ ግን ቃሉን ለመጠበቅ ይችላል ወይ?’ ብላ አሰበች።

ራዘምኪን ምን እንዳሰበች በመገመት እንዳይደርሰብት ርምጃውን በመጨመር እየተጓዘ እንዲህ አለ፡ ‘ስለመስከራ ያስባሉ። የማይረባ ነገር ነው! በርግጥ ሰከራአለሁ። ቁምነገሩ ግን ያ አይደለም። የሰከርኩት በመጠጣቴ አይደለም። እናንተን ሳይ ነው የጠጣሁት ሁሉ ጭንቅላቴ ላይ የወጣው። ይቅርታ አድርጉልኝና ብዙ ቀበጠርኩ። በርግጥ አልጣምኳችሁም። እናንተን ከቤት አድርሼ ወደወንዝ እወርድና ሁለት ባሊ ውሃ ጭንቅላቴ ላይ አፈሳለሁ፤ ከዚያ በኋላ ልክ እመጣለሁ።... ሀላችሁም የቱን ያህል እንደምወዳችሁ ብታውቁ ኖሮ! አትሳቁ። አትበሳጩ። ከእኔ በስተቀር በፈለጋችሁት ሰው ላይ መበሳጩት ትችላላችሁ። እኔ የእርሱ ጓደኛ ስለሆንኩ የእናንተም ጓደኛ ነኝ። ያን አይነት ግንኙነት ነው የምፈልገው። ባለፈው አመት እንዲህ አይነት አጋጣሚ እንዲኖር እመኝ ነበር፤ አሁን ግን ከሰማይ እንደወረዳችሁ ስለምቆጥረው እንዲህ አይነቱ ስሜት የለኝም። ዛሬ መቼም እንቅልፍ የሚባል በአይኔ አይዞርም።...ዛሬ ሞታችን ግን ሮዲን ያብዳል ብሎ ስለፈራ መረበሽ የለበትም።...’

‘ምን አልክ?’ ብላ እናትቸው ጠየቀች።

‘እውን ሐኪሙ እንዲያ ብሏል?’ በማለት ዳንያ እየተርበተበተች ጠየቀችው።

‘ማለት እንኳን ብሏል። እኔ ግን ተሳስቼል ባይ ነኝ። የሆነ መድሃኒት ሰጥቶታል። እኔ ራሴ አይቻለሁ። ከዚያ በኋላ ነው እናንተ የደረሳችሁት። ያሳዝናል! ነገ ብትመጡ ኖሮ

የተሻለ ክብር ማለቱ ነው። ያም ሆነ ይህ በአንድ ሰአት ውስጥ ሁሉንም ከዛሬውኛ ትሰሙታላችሁ። ዞሊሞቭ ጭራሽ የማይሰክር ጭምት ሰው ነው። ለምን እንደሰከርኩ ታውቃላችሁ? በክርክር ስለመመዱኝ ነው። እኔማ ክርክር ሳለመግጠም ምዬ ተገዢ ነበር። ግብግብ ልገጥማቸው ትንሽ ነበር የቀረኝ። አጎቴን ከቤት ትቼው ነው የመጣሁት። አንድ ሰው ማንነቱን መርሳት ይችላል ማለታቸው አያስገርምም? ራሱን አለመሆን ብቻ ሳይሆን በተቻለ መጠን ከራሱ ተለይቶ መገኘት ድንቅ ነው ይላሉ። በእነርሱ አስተሳሰብ መሰረት ይህ የእድገት ከፍተኛው ደረጃ ነው። የሚናገሩት ዝባዝነኬ አዲስ ሳይሆን...

የራስኩልኒኮቭ እናት ስትፈራ ስትቸር ‘ተው እባክህ ብላ ልታቋርጠው ብትሞክርም ቤንዚን እሳት ላይ ማፍሰስ ሆነላት።

ራዛምኪን ‘ምን ይመስላችኋል?’ ሲል በጎሳ ድምፅ ከተናገረ በኋላ እንዲህ ሲል ቀጠለ፡- ‘ዝባዝነኬ በመናገራቸው የምወቅሳቸው ይመስላችኋል? ጭራሽ እንደዚህ አይደለም። ሰዎች ሲቀባጥሩ ደስ ይለኛል። ሰውን ከሌላው ፍጡር የሚለየው ይህ ነው። ዝባዝነኬ እንናገርና በመጨረሻ ከእውነት መድረክ ላይ እንደርሳለን። ሰው ነኝ የምለው ዝባዝነኬ በመናገሪያ ነው። ሰዎች መጀመሪያ ለመቶ ወይም ለመቶ ሺህ ጊዜ ካልቀባጠሩ እውነትን ማግኘት አይቻላቸውም። ስለዚህ መቀባጠር በተወሰነ ደረጃ የሚደገፍ ጉዳይ ነው። የእኛ ትልቁ ችግራችን ግን የራሳችንን ዘይቤ ተከትለን አለመቀባጠራችን ነው። በራሳችሁ ዘይቤ ከቀባጠራችሁ ሳደንቃችሁ ዝግጁ ነኝ። የሌላውን ዘይቤ ተከትሎ ቁምነገር ከመናገር ይልቅ የራሱን ዘይቤ ጠብቆ መቀባጠር ይሻላል! በመጀመሪያ ደረጃ ሰው ናችሁ፤ በህላተኛ ደረጃ የረባ ያልረባውን የምትሰበስቡ ከመሆን አትዘሉም! እውነት የትም አያመልጥም፤ ሕይወት ግን በቀላሉ ሊጨናነቅ የሚችል ነው። ብዙ ምሳሌዎችን ማንሳት ይቻላል። ዛሬ እኛ ምንድንን? ሳይንስን፤ ጠቅላላ እድገትን፤ አስተሳሰብን፤ ፊጠራን፤ ግብን፤ አላማን፤ ፍላጎትን፤ ተራማጅ ፊለማን፤ ብሩህ አእምሮን፤ ልምድንና የመሳሰሉትን በሚመለከት ሁላችንም ብንሆን ጀማሪዎች ነን። በሌላው አእምሮ መኖር ተጠናውቶናል። ትክክል አይደለሁም?’

ምስኪኗ የራስኩልኒኮቭ እናት ‘እኔ ምንም አላውቅ።’ አለችው። እጇን ግጥም አድርጎ ስለያዘው እንደመጮህ እያለች። ዳንያ ግን ‘በሁሉም ነጥብ ላይ እስማማለሁ ማለት ባልችልም ትክክል ትመስለኛለሁ።’ አለችው።

‘ትክክለኛ ነህ አላችሁ?’ ሲል በደስታ ከሳቀ በኋላ ‘እንዲህ ከሆነ የቅንነት፤ የንፅህና፤ የምክንያትና የእንክን የለሽነት ምንጭ ናችሁ! እጆቻችሁን ስጡኝና በርከክ ብዬ ልሳመው’ ብሎ ጭር ካለው ከእግረኛ መንገድ ላይ ተንበረከከ።

‘እረፍ እባክህ! ምን መሰራትህ ነው!’ ስትል የራስኩልኒኮቭ እናት በመደናገጥ ጮኸች።

ዳንያ የመደናገጥ ፊት ቢታይባትም ‘ተነስ እባክህ!’ ብላ ሳቀች።

‘እጃችሁን ካልዘረጋችሁልኝ ጭራሽ አልነሳም። እንደእሱ ከሆነ አመሰግናለሁ። አሁን ተነስሮ መሄድ እንችላለን። በጣም የተከፋሁ ሰው ነኝ። ለእናንተ የምመጥን አይደለሁም። መስከሬ ያሳፍረኛል። እናንተን ለመውደድ ብቁ አይደለሁም። የለየለት ቀባጣሪ እስካልሆነ ድረስ ግን በእናንተ ማምለክ የእያንዳንዱ ሰው ግዴታ ነው። ስለዚህ በእናንተ አመልካለሁ። ከሚፈለገው ቦታ ይኸው ደረሰን። ሚስተር ሉዚን ከዚህ ስፍራ ቤት ስለተከፈለችሁ ብቻ

በሮዲ መባረር ይገባዋል። እንዴት በእንዲህ አይነት ቤት ያስቀምጣችኋል? ከዚህ በፊት የሚከራዩት እንዴት አይነት ሰዎች እንደሆኑ ታውቃላችሁ? አንቺ ደግሞ እርጭኛው ነሽ፤ አይደለሽም እንዴት? ከዚህ በኋላ የምታገባው ሰው የለየለት መናኛ መሆኑን ልነግርሽ እወዳለሁ።

‘አንተን ምንም አይመለከትም።’ ብላ የራስክልኒኮቭ እናት መናገር እንደጀመረች ‘ትክክል ነዎት በርግጥ።’ እያለ ይቅርታ ለመጠየቅ ተጣደፈና እንዲህ በማለት ቀጠለ፡- ‘እንደዚህ በመናገሪ እንዳትበላጩብኝ እለምናችኋለሁ። በቅንነት ነው የምናገረው፤ እንጂ በተንኮል ተነሳሰኛ አይደለም። ዛሬ ከእኛ ዘንድ እንደመጣ ለእኛ እንደማይመጥን ወዲያውኑ ነው የተገነዘብነው። ፀጉሩን ተስተክክሎ በመምጣቱ ወይም ደግሞ ብልህ መሆኑን ሊያሳየን በመሞከሩ ሳይሆን የማይታመን፤ መሰሪ፤ በቶሎ መበልፀግ የሚፈልግ ርካሽ ስለሆነ ነው። ወዲያውኑ ይህን መገንዘብ ትችያለሽ። ብልህ ነው ብለሽ ታስቢያለሽ፤ አይደለም እንዴት? ብልህ ግን አይደለም። ቁል ነው! ይመጥነኛል ብለሽ ትገምቻለሽ ወይ? የእኔ የሆናችሁ ተወዳጅ ሲቶች።’ ደረጃውን እየወጡ ወደክፍሎቻቸው ሲያመሩ በድንገት ቆም ካለ በኋላ እንደገና መናገር ጀመረ፡- ‘በአሁኑ ሰአት ጓደኞቼ ሁሉ ሰከረው ሊሆን ይችላል። ሁሉም ግን ቅን ሰዎች ናቸው። ሁላችንም ብዙ ብንቀባጥርም እውነቱን የምንናገርበት አንድ ቀን ይመጣል። እኛ ትክክለኛውን ፈለግ ስንከተል ሚስተር ሉዚን ግን ያፈነግጣል። በአሁኑ ሰአት እንኳን ብዙ አይነት ሰዎች ሰጥቻቸዋለሁ፤ ሁሉንም ግን አከብራቸዋለሁ። ዛምያቶብን ባላከጠረውም ኩሩ ስለሆነ ብቻ እወደዋለሁ። ያ ተምች የሆነው ዞሲሞቭ እንኳን ታማኝና ስራውን የሚያውቅ በመሆኑ አልጠላውም። አሁን ግን ይበቃል-ሁሉንም ተናግራ ይቅር ብዬአለሁ። እኔንም ይቅር ብላችሁኛል። አይደለም እንዴት? እንዲያ ከሆነ እንሂድ። ከዚህ በፊት ስለመጣሁ ይሄንን ኮሪደር አውቀዋለሁ። የቱ ነው የአንቺ ክፍል? አስፈራው ቁጥር ሶስት ነው። የአንቺ ቁጥር ስንት ነው? ስምንት ነው? ስትተኚ በሩን መዝጋትሽን አትርሺ፤ ለማንም እንዳትከፍቺ። ከሩብ ሰአት በኋላ ዜና ይገጥላችሁ እመጣለሁ፤ ከዚያ በኋላ ባለው ግማሽ ሰአት ውስጥ ደግሞ ከዛሲሞቭ ጋር እመጣለሁ። በሉ እንግዲህ ሄድኩ፤ ደሀና ሁኑ።’

‘ወይ አምላኪ! ምን ሊያጋጥመን ይሆን?’ በማለት የተጨነቀችውና የተጠበበችው የራስክልኒኮቭ እናት ለልጇ አማከረቻት።

ዳንያ ባርኔባዋንና ካባዋን እያወለቀች ‘አይዞሽ እናቱ። ከሆነ የተምታታ ቦታ የመጣንን ቢመስልም አምላክ ራሱ ይህን ሰው ልኮልናል። እስካሁን ድረስ ለሮዲ ያደረገውን ስትመለከቺ ልትተማመኚበት እንደምትችይ እርግጠኛ ነኝ።’ እያለች መለሰች።

‘ተመልሶ መምጣቱን አምላክ ነው የሚያውቀው! ሮዲን ብቻውን ለመተው እንዴት ተስማማሁ? እንደዚህ ሆኖ አገኘዋለሁ ብዬ አልጠበቅሁም ነበር። እኛን ማየቱ የደበተው ይመስል በጣም ተከፍቷል!’

አይኖቿ እንገ ቋጠሩ።

‘እማዬ - ልክ አይደለሽም። ተሳስተሻል። ታለቅሺ ስለነበር በደንብ አልተመለከትሺውም። በሕመሙ የተነሳ እርሱነቱ የለም። ዋናው ምክንያት ያ ነው።’

እናትየዋ ልጇ ምን እንደምታስብ ለመገመት ትችል ዘንድ የልጇን አይኖች በፍርሀት እየተመለከተችና ዳንያ ሮዲን ተረድታ ይቅርታ የምታደርግለት መሆኑ በመጠኑም

ቢሆን እያሰደሰታት ‘ምን አይነት በሽታ ነው! ምን እንደሚያጋጥም ማየት ነው። ዳንያ እንዴት ነው አንቺን የተናገረሽ!’ ካለች በኋላ ‘በነገው እለት ስለጉዳዩ በተሻለ ሁኔታ እንደሚያስብበት እርግጠኛ ነኝ።’ ብላ ደመደመች።

‘ስለዚያ ጉዳይ በነገው እለት ያንኑ እንደሚል እርግጠኛ ነኝ።’ በማለት ዳንያ እቅጨን ተናገረች። የራስኮልኒኮቭ እናት በአሁኑ ሰአት ልትነጋገርበት ያስፈራት ነጥብ በመሆኑ ውይይቱ በዚህ አበቃ።

ዳንያ ጦጋ ብላ እናቷን ሳመቻት። እናቷም ምንም ሳትተነፍስ አቀፈቻት። ከዚያን በኋላ ቁጭ ብላ ልጇን ፍርሀት በተቀላቀለበት ስሜት እየተመለከተች የራሱምኪንን መመለስ በጉጉት ትጠባበቅ ገባች። ዳንያ የራሱምኪንን መምጣት እየተጠበቀች እጆቿን አጣጥፋና በህሳብ ተወጣ በክፍሉ ውስጥ ትንገራደዳለች። ዳንያ አንድ ነገር ስታስብ በክፍል ውስጥ መንገራደድ ስለሚቀናት በእንዲህ አይነት ጊዜ ከማሰብ እንዳታሰናክላት እናቷ ትጠነቀቃለች።

ራሱምኪን ሰከሮ ለዳንያ ያሳየው ጥልቅ ስሜት የማይገባ ነው፤ በዚያን ሰአት ዳንያ እጆቿን አጣጥፋ፤ ተከዛና በህሳብ ተመስጦ በክፍሉ ውስጥ ላይና ታች ስትል የሚመለከቷት ሰዎች ቢኖሩ ግን ለራሱምኪን ባዘኑ አበረ። ዳንያ ረጅም ቅርጿ ያማረ፤ ጠንካራና በራሷ የምትተማመን ውብ ሴት ነች። በራሷ መተማመኗ ከገፅታዋ ቢነበባም የአረማመጁን ማራኪነት ጭራሽ አያሳገዝውም። ውብ ተብላ ከመጠራቷ በስተቀር የፊቷ ገፅታ ከወንድሟ ጋር ይመሳሰላል። ከወንድሟ ትንሽ ፈካ ያለ ቡናማ ፀጉር አላት፤ የኮፋ፤ የሚያበሩና ብዙውን ጊዜ ደግነትን የተላበሱ ጥቋቁር አይኖች ባለቤት ነች። የገረጣች ሳትሆን መጠጥ ያለች ነች። ጤናና ጥንካሬን የተላበሰው ፊቷ ያበራል። እጅ አነስተኛ ነው፤ ቀይና ለስላሳ የሆነው የታችኛው ከንፈሯ ወደአገጭ በትንሹ ወረድ ይላል፤ የዚህ ውብ ፊት ደካማ ጎን ይህ ብቻ ቢሆንም የራሱ የሆነ የግል ጠባይና የበላይነት ስሜት አላብሶታል። በፊቷ ላይ የሚነበበው ደስታ ሳይሆን ቀምንገር ነው። በዚህ ፊት ላይ ፈገግታ ቢጨመርበት የቱን ያህል ማራኪ በሆነ አበረ፤ ልቡ የሞቀ፤ የዋህ፤ ግልፅ፤ ታማኝ፤ እንደዝሆን ጠንካራና፤ እንደራሱምኪን ሰካራም የሆነ ሰው እንዲህ አይነት መልክ ሲያይ መደንገጡ የሚጠበቅ ነው። በአጋጣሚ ሆኖ ዳንያን ለመጀመሪያ ጊዜ ያያት ለወንድሟ ያላት ፍቅርና ወንድሟን በማግኘቷም የተሰማት ደስታ ፊቷን ወብት አላብሶት በነበረበት ቅፅበት ላይ ነው። ከዚያን በኋላ ብልግናን ባዘለ፤ ደግነት በጎደላቸውና ጭካኔ ባልተለያቸው የወንድሟ ጥያቄዎች የተነሳ በመበላጨቷ የታችኛው ከንፈሯ ሲንቀጠቀጥ ተመለከተ - የመቋቋም ሀይሉ ተሰበረ።

የራስኮልኒኮቭ ቤት አከራይ የሆነችው ቀውስ ባልቴት በዳንያ ብቻ ሳይሆን በራሷ በራስኮልኒኮቭ እናት ጭምር ልትቀና እንደምትችል በመግለፅ ከደረጃው ላይ ሆኖ መናገሩ ሆኖ ያባውን ብቅል ያወጣዋል ቢሆንም የማይታበል ሐቅ ነው። የራስኮልኒኮቭ እናት እድሜዋ አርባ ሶስት ቢሆንም ወርቁ ቢጠፋ ሚዛኑ መች ጠፋ፤ እንዲሉ ፊቷ የቀድሞ ውብቷን ርዝራዥ አሁንም እንደያዘ ነው። ከዚህም በተጨማሪ ያያት ሁሉ የሚገምታት ከእድሜዋ ቦታች ነው። ይህ ደግሞ የእእምሮ ሰላም፤ አዲስ አስተሳሰብ፤ ንፁህና ቅን ልብ ይዘው እስከመጨረሻው ከሚጓዙ ሴቶች ላይ ምንጊዜም የማይነጥፍ ነው። በስተርጀናም ቢሆን አንድ ሴት ውብቷን መጠበቅ የምትችለው እነዚህን ሁሉ ባህርያት ስታሟላ መሆኑን በተጨማሪ

ማብራሪያ መልክ መግለፅ እንችላለን። ፀጉሯ መሸበትና ብን ማለት ጀምሯል፤ በአይኖቿ ዙሪያ ያለው ቆዳ ተጨማጃል፤ ከችግርና ከህዘን የተነሳ ጉንጭ ምጥጥ ብሎ ተሸብሽቧል፤ እንዲያ ሆኖ ግን ፊቷ ውብ ነው። ለዳንያ የበላይነት ስሜት ያሳያል። ጣል ያለው የታችኛው ከንፈር ከአለመኖሩ በስተቀር ከሆያ አመት በኋላ የሚኖረውን የዳንያ ፊት የሚመስል ነው። የራስኮልኒኮቭ እናት በብዛትም ባይሆን ስሜቷን የምትጠብቅ፤ አይን አፋርና ሌሎች የሚሉትን የምትሰማ ነች። ከእምነቷ ውጭ የምትሰማማባቸው ነገሮች ቢኖሩም በአለም ላይ ምንም ሀይል የማይገፋቸው ታማኝነት፤ ስነምግባርና የአላማ ፅናት አሏት።

ራዘምኪን በሄደ ልክ በሆያ ደቂቃ በሩ በትንሹም ቢሆን በፍጥነት ለሁለት ጊዜ ተንኳኳ። ራዘምኪን ተመልሶ መጣ።

በሩ እንደተከፈተ 'በጣም ስለምቸኩል አልገበም። ጭልጥ ያለ እንቅልፍ ይዞታል፤ ለአስር ሰአት ያህል እንዲሁ ይተኛል ብለን ተስፋ እናድርግ። ናስታስያ ከእርሱ ጋር ነች። እስከምመለስ ድረስ እንዳትሄድ ነግሬአታለሁ። አሁን ዞሲሞቭን ይገዢው እመጣለሁ። አስተያየቱን ከሰጣችሁ በኋላ ትተኛላችሁ። በጣም እንደደከማችሁ ይገባኛል።' ቢል ተናገረና ተመልሶ ሮጠ።

የራስኮልኒኮቭ እናት በጣም ተደስታ 'ብቃትና ፅናት ያለው ወጣት ነው!' አለች። 'ጥሩ ሰው ይመስላል።' በማለት ዳንያ ከመለሰች በኋላ በድጋሚ መንገራደድ ጀመረች።

ከአንድ ሰአት በኋላ ከደጃፋ የሚመጣ የኩቴ ድምፅ ተሰማና በሩ ተንኳኳ። ሁለቱም ሴቶች ራዘምኪን ቃሉን እንደሚጠብቅ ርግጠኛ ሆነው ይጠባበቁ ነበር። እንዳለውም ዞሲሞቭን ይዞ መጣ።

ዞሲሞቭ ግብጥውን አቋርጦ ራስኮልኒኮቭን ለማየት ምንም አላመነታም ነበር፤ ራዘምኪን ሰከሮ ስለሴቶቹ ያቀረበለትን ገለፃ በመጠራጠሩ ግን ያለፍላጎት ነበር ወደሴቶቹ የሄደው። እንደአምላክ ቆጥረውት ይጠባበቁት እንደነበር ሲገነዘብ ደግሞ ተረጋጋ። በቆየባቸው የአስር ደቂቃ ጊዜ ውስጥ የራስኮልኒኮቭ እናት እንዳትረበሽ ለማድረግ በቃ። ከአላማው ሳያፈነግጥና ከሁለቱ ሴቶች ጋር የግል ግንኙነት ለመመስረት ፍላጎት እንዳለው ሳያሳይ ከሆያ ሰባት አመት ሐኪም በሚጠበቅ ሁኔታ ተጨንቆና ተጠቦ ተናገረ። ገና ከመግቡት ዳንያ እጅግ ውብ መሆኗን ስለስተዋለ ወዲያውኑ እርሷን ሳለማየት በመመከር ሁኔታውን ለእናቷ አስረዳ። ይህን በማድረግም ውስጣዊ ርካታ ተሰማው። ሕመምተኛውን በሚመለከት የሚገኝበት ሁኔታ ፊፁም አስተማማኝ ነው ብሎ ገመተ። ሕመሙ የተቀሰቀሰው ባለፉት ጥቂት ወራት ውስጥ ባጋጠመው ችግር የተነሳ ሳይሆን ከአእምሮ ጋር በተያያዘ ምክንያት እንደሆነ ተናገረ። የማቴሪያልና የሞራል ተፅእኖዎች፤ ጭንቀቶች፤ ስጋቶች፤ አስተሳሰቦችና የመሳሰሉት ድምር ውጤት እንደሆነ አስረዳ። ይህ አባባሉ በተለይ የዳንያን ቀልብ እንደላበ በመረዳቱ ዘርዘር አደረገው። ከአእምሮ ቀውስ ጋር የተያያዘ እንደሆነ በመስጋት እናትዋ ላቀረበችው ጥያቄ ፈገግ እያለ በሰጠው መልስ አባባሉ እንዲህ ለማለት እንዳልሆነና እንደተጋነነ ገለፀ። ወደ አእምሮ ሕመም የሚገፋፋ የተወሰነ ሀሳብ በበሽተኛው ውስጥ እንደሚመላለስ ማስተዋሉንና እስከዛሬ ድረስ መንፈሱ በተረበሸበት ሁኔታ ላይ

መገኘቱ ሳይረሳ የአናቱና የአሁኑ መኖር ሀሳቡን እየከፈለለትና በአጠቃላይ እያጠናከረው በነ ተፅእኖ እንደሚያሳድርበት አመለከተ። ይህ የሚሆነው ደግሞ አዳዲስ የሚያሸብር ሁኔታዎች እስከተወገዱ ድረስ እንደሆነ አረረዱ። ከዚያ በኋላ ከመቀመጫው ተክቶ በወዳጅነት መንፈስ ጎጸህ በማለት ተሰናበተ፤ ከከፍሉ ሲወጣም ምርቃት፣ ምሲጋናና ጨዋነት የተመሳሰሉ ጥያቄ ተችጎደጎዱለት፤ የዳንያ ውብ እጅ እንኳን ሳይቀር ይጨበጠው ዘንድ ተዘረጋለት። ወደዚያ በመሄዱም ሆነ በሰራው ስራ በጣም ተደሰቶ ከከፍሉ ወጣ።

ራዘምኪን ዞሊሞሽን እየተከተለ 'ነገ እንወያይቢታለን፤ አሁን መተኛት አለባችሁ። ነገ በተቻለ ፍጥነት ቀደም ብዬ ሪፖርቲን አቀርባለሁ።' በማለት ቀርቦ ሊክኑ የነበሩትን ጥያቄዎች በአጭሩ ቀጭቸው።

ሁለቱም ከመገናድ እንደደረሱ 'የሚገርም ነው! የራስኩልኒኮቭ እህት ውብ ነች።' እያለ ዞሊሞሽ በመቋመጥ ተናገረ።

'ውብ? ውብ ነች አልካት?' ሲል ራዘምኪን ከራሷ በኋላ ዞሊሞሽን አባርሮ ገርሮውን ያዘ። አንጉቱንም ጨምድዶ ከግድግዳ ጋር አስደገፎ እያንገጫገጨው 'ወዋልህ ብትመኛት? ገዢ ወይ?' እያለ ራሷበት።

ዞሊሞሽ ለመላቀቅ እየታገለ 'አንት ከይሲ ሰኞራም፤ እባክህ ልሂድበት።' አለው። በመጨረሻ ራዘምኪን እንደለቀቀው ትክ ብሎ ተመለከተውና ጦሽ ብሎ ሳቀ።

ራዘምኪን ከሳተር ብሎና በዛጎብ ተመሳጦ ከአጠገቡ ቆመ።

'በእርግጥ እኔ ቂል ነኝ፤ አንተም ግን ሌላው ቂል ነህ።' አለው ቅር በመሰኘት።

'እኔ ቂል አይደለሁም። ለእንዲህ አይነት አልባሌ ነገር ቦታ አልሰጠውም።'

ሳይነጋገሩ ዝላቸውን ቀጠሉ፤ ከራስኩልኒኮቭ ቤት አጠገብ በደረሱ ጊዜ ብቻ ተከዞ የነበረው ራዘምኪን ዝምታን አሸንፎ መናገር ጀመረ።

'ጥሩ ሰው ነህ፤ ከሌሎች ድክመቶችህ በተጨማሪ ግን ርካሽ ነህ፤ የለየልህ ርካሽ። ደካማ፣ ቀጡ፣ መናኛ ሰው ነህ። በወረራት የታጀልክ ነህ። ስለወፈርክና ሲጋ ስለተሸነፍክ እምቢ የምትለው ነገር የለህም - ጥንቡን ሁሉ ታጋጠላለህ። እስከዚህ ደረጃ በመድረህ መልካምና ራሱን ለመሰዋት የተዘጋጀ ሐኪም እንዴት ልትሆን እንደምትችል ገራ ገብቶኛል። ከዶሮ ላባ በተሰራ ፍራሽ ላይ ተኝተህ ሌሊት ሕመምተኛ ለማክም ትጠለህ! ከላሳትና ከአራት አመት በኋላ ግን ከእንቅልፍህ ተክትህ ለማክም ደንታ አይኖርህም። የአሁኑ ጉዳይ ግን ሌላ ነው። ሌሊቱን የምታሳልፈው ከሚሰኝ ዛርኒስ ቤት ነው (እውነቱን ነው የምልህ እርሷን ለማሳመን ጊዜ ወሰደብኛል)። እኔ ከወጥቤት እሆናለሁ። እርሷን ቀረብ ብለህ ለማወቅ ከእንግዲህ የአድሉ በር ተከፍቶልህል። ከተሳሳተ መደምደሚያ ላይ እንዳትደርስ። አንተ እንደምታገባው አይነት ምንም ነገር የለም።'

'እኔ ግን ስለምንም ነገር አላሰበኩም።'

'ወዳጅ ልቤ-ድምጻ የማይሰማ፣ ቁጥብ፣ አይን አፋር፣ ራሷን የጠበቀችና እያወራች እንደቅቢ የምትቀልጥ ምስኪን ነች። በፈጠረህ እምላክ አድኅኝ! ማሪቲ እንቁ ነች። ይሄን ካደረግልኝ እኔም ለአንተ ስል የማሳደርገው ነገር አይኖርም።'

ዞሊሞቭ ከት ብሎ ሳቀ።

‘ሪብህ ከዚህ ደረጃ ካደረሱት በኋላ እኔ ለምንድነው የምፈልጋት?’

‘እመኝኝ ነው የምልህ ምንም ችግር አታመጣብክም። ከአጠገቧ ሆኖ እስኪወጥሩት ድረስ የፈለግኸውን ማለት ትችላለህ። ሐኪም እንደመሆኑ መጠን ደግሞ የሆነ ቦታ ለመመርመር ስትል የመዳበስ መብት አለህ። አይቆይም ነው የምልህ! ፒያና ስላላት እኔም ትንሽ እጫወታለሁ «ያብሁት እገባ ይፋጃል!» የሚለውን የሩሲያኛ ዘፈን። የዘፈኑን አገማች ሰንኝ ትወደዋለች። እንደእውነቱ ከሆነ ሁሉም ነገር የተጀመረው በዚያ ዘፈን ነው። ፒያና ተጫዋችና መብቀኛ ስለሆነች ደግሞ እንደማይቆይህ አረጋግጥልሁለሁ።’

‘ቃል የገባላት ነገር አለ ወይ? የፈረምክላት ነገር አለ ወይ? የጋብቻ ተነገሩ ሰጥተህታል ወይ?’

‘እንደዚህ ብሎ ነገር ጭራሽ የለም። እንደዚህ አይነት ቤት አይደለችም። አንድ ሰው ነበር የሞከረው፤ እርሱም ቢሆን አልተሳካለችም።’

‘ታዲያ ለምን አትተዋትም?’

‘እንዲያው ዝም ብዬ ልተዋት አልችልም።’

‘ለምን?’

‘ቢቃ አልችልም። ሁሉም ነገር ከምታስበው በላይ የተወሳሰበ ነው። ሳላሰጠው የገባላት ጉዳይ ነው።’

‘ለምን ታዲያ ቃል ገባላት?’

‘ቃል አልገባላትም። እንዲያውም በሞኝነቱ የተነሳ እርሷ ቃል እንድትጠልኝ ነው ያደረገሁት። ከአጠገቧ ተቀምጦ የሚያወራ ሰው እስኪገኝ ድረስ የአንተ ወይም የእኔ መሆኗ ለእርሷ ለውጥ አያመጣም። ወዳጇ ልቤ-ለመግለፅ ቃላት ያጥሩኛል። ጥሩ የሂሳብ አዋቂ አይደለም ወይ? እስከዛሬ ድረስ የሂሳብ ትምህርት እንደምትወድ አውቃለሁ። ታዲያ ለምን ስለካልከለስ ልታስረዳት አትሞክርም? ቀልዴን እኮ አይደለም። ለእርሷ ምንም ለውጥ እንደሌለው አረጋግጥልሁለሁ። አንተን እያየች አመት መሉ ታወራለች። እኔ ራሴ ሌላ የማወራው ነገር ስለሌለኝ ስለጥሩህ ፓርላማ ቁጭ አድርጌ ለሁለት ቀን አጫወቻታለሁ። ስለፍቅር ጉዳይ ጭራሽ ለእርሷ ማንሳት የለብኳም። በጣም ታፋሪለች። ለደቂቃም ቢሆን ብቻዋን የማትተዋት መሆኑ እንዲሰማት ከአደረገህ ራሱ በቂ ነው። ቤት ውስጥ ተመቻችተህ የፈለግኸውን አድርግ። አንብብ፤ ፃፍ፤ ተቀመጥ፤ ተኛ፤ ከአስፈለገህ ሳማት፤ ግን እየተጠፋቅህ!’

‘እኔ ለምንድነው የምፈልጋት?’

‘እንድትገነዘቡ ለማድረግ የቻልኩ አይመስለኝም!’ እርስ በርስ መረዳዳት እንዳለብን አትገነዘቡ ወይ? ስለአንተ ያሰብኩት ለብዙ ጊዜ ነው። ዞሮ ዞሮ ለምታደርገው ነገር አሁን አደረግኸው ወይም በኋላ አደረግኸው ምን ለውጥ ያመጣል? ለችግር ደራሽ፤ መሸሸጊያ፤ የመሬት እምብርት፤ ጣፋጭ ምግቦች፤ ሙቀት የሚሰጡ ልብሶች፤ የሞቀ ጎጆ፤ አለምህን የምትቀጭበት ቤት ያለው ከዚህ ነው። ጊዜ ስለሌለ በዚህ እናቀም። አድምጠኝ-ሌሊት ላይ ብዙውን ጊዜ ከእንቅልፌ ስለምቃ እየሄድኩ አየዋለሁ። ይሄን ያህል የሚያስጨንቅ ነገር እንደሌለ ስለማውቅ ከፈለገህ ለአንድ ጊዜ ትላለህ። እንደሆነ እንጂ

ብዙም እንደማያሳዝዝ እንሞታለሁ። ያስተዋልኩው ነገር ካለ ማለትም እንደገና ጭንቀት ውስጥ ከገባ፣ ትኩላት ካለቡት፣ ወይም የሆነ ነገር ከጠመመው ወዲያውኑ ቀለቅሰኝ። ይሁንና፣ እንዲህ አይነት ችግር የሚኖር አይመስለኝም።

ራዙምኪን ተረብሾና ኮስተር ብሎ በማግስቱ ከጥዋቱ ሁለት ሰአት ከእንቅልፉ ነቃ። አዳዲስና ያልጠበቃቸው ችግሮች ተደቀኑበት። በእንዲህ አይነት ሁኔታ ከእንቅልፌ እንቃለሁ ብሎ ገምቶ አያውቅም ነበር። በትናንትናው እለት ያጋጠመውን ሁሉ በግልፅ ያስታውሳል፤ ያልተለመደ ነገር እንደገጠመው ይገነዘባል፤ ከዚህ በፊት ተሰምቶት የማያውቅ ስሜት አድርቦታል። ህልሙ የማይጨበጥ መሆኑን በሚገባ ቢረዳም የሀፍረት ካባ አላብሰታል፤ በትላንትናው እለት በማያገባው ገብቶ ለሶስት ጊዜ ጭቃ ጅራፉን ካወረደበት ሰው ጋር የተያያዙ ችግሮች አንገብጋቢ ሆነው ታዩት።

በመስከፋ ሳይሆን የሁለቱን ግንኙነትና የጤትን ግዴታ፤ እንዲሁም የሰውየውን ሁኔታ በሚገባ ሳያውቅ በአንድ ልጃገረድ ደካማ ጎን መጠቀሙና በቅናት ተገፋፍቶ እጮኛዋን መስደቡ 'ርካሽና አሳፋሪ' አድርጎ ቆጠረው። ከዚህም በተጨማሪ በጥድፊያ ተነሳስቶ ሰውየውን ለመተቸት ምን መብት ነበረው! በሉዚን ላይ የተሰየመ ዳኛ እንዲሆን ማን ጠየቀው? ዳንያን የመሰለች ውብ ለገንዘብ ብላ የማይመጥናትን ሰው ብታገባ ምን ያስገርማል! ሰውየው ራሱ ጠንካራ ጎን ስላለው መሆን አለበት። የተከራዩአቸው ክፍሎች ምን አይነት እንደሆኑ ለማወቅ እንዴት ይቻለዋል? እርሱ ራሱ ነው ወይ ቤት ያዘጋጀላቸው? ርካሽ ነገር መፈፀሙ ተሰማው! ሰከሮ የፈፀመው መሆኑ ያስተባብራለት ይሆን? እንዲያውም መቶ ጊዜ በባስ ሁኔታ የሚያሳፍር ምክንያት ነው። በብቅል ውስጥ እውነት አለ-እውነቱም ወጣ። ከረከስ የቅናት ልብ የወጣ ግላንግስ። እንዲህ አይነቱን ነገር ለመመኘት እንኳን ምን መብት ነበረው? አንድ ሰካራም፣ ወርበላና የለየለት ፎላይ ከእንዲች አይነት ውብ ልጃገረድ ጋር እንዴት ይነፃፀራል? ሁለት ተቃራኒ የሆኑ ሰዎችን ለማስተሳሰር ስለተደረገ ጭፍን የሆነ ግለኝነት የተጠናወተው ጥረት ማን ሰምቶ ያውቃል? ራዙምኪን እንዲህ እያሰበ ፊቱ ሀፍረት ተላበሰና የራስኩልኒኮቭ ቤት አከራይ በዳንያ ትቀናለች ብሎ ከደረጃው ላይ የነገራቸውን አስታውሶ የወጥቤቱ ጠረጴዛ እስኪጣመም ድረስ በጤ አሳረፈበት።

ከጥቂት ጊዜ በኋላ ጭምትነት እየተሰማው እንዲህ ሲል አጉረመረመ። 'ያለፈው አልፎአልና አሳፋሪ ጠባዩን ማስተካከል የማይቻል ነው። ማስተካከል ስለማልችልም ማውጣት ማውረዱ ዋጋ የለውም። ወደዚያ ስሄድ ድምጹን አጥፍቼ የሚሰራውን ሁሉ በዝምታ እከውናለሁ። ይቅርታም አልጠይቅም! ተስፋም የለኝ!'

ለመለባበስ ሲነሳ ልብሱን ከወትሮው በተለየ ሁኔታ አስተዋለ። ሌላ ሙሉ ልብስ አልነበረውም። ቢኖረው እንኳን ምን ሊያደርግልኝ ብሎ ይለብሰዋል። ያም ሆኖ ግን ራሱን ወዳድ፣ ቆሻሻና ያልፀዳ ባዘኔ ሆኖ መቆየት አልቻለም። ሰዎቹ የርሱን ርዳታ እስኪፈለጉና እንዲሸኛቸው እስኪጠየቁት ድረስ ስሜታቸውን የመንካት መብት የለውምና ልብሶቹን በጥንቃቄ ቦረሽ፤ ሁልጊዜም ቢሆን ለልብሱ ንፁህና ትኩረት ይሰጥ ነበር።

በዚያ ማለዳ ሰውነቱን ከፍስታሲያ ባገኘው ሳሙና ታጠበ፤ ፀጉሩን፣ አንገቱን በተለይም እጁን። ሚስት ዛርኒሲን ሟቹ ባሏ ትቶት ያለፋቸው ጥሩ ዓይነት የጢም መላጫዎች ቢኖራትም ለምኖ ቢላጭ ምን ፈልጎ ነው ብለው እንደሚጠረጥሩ ስለገመተ ጢሙን ላለመላጨት ወሰነ።

ነገሩን ሁሉ የከፋ የሚያደርገው ጊዜውን በተራ መሸታ ቤት እንደሚያሳልፍ ሰው ባለገና ቆሻሻ መሆኑ ነው። በተወሰነ ደረጃ ጨዋ መሆኑን ቢያውቅም ጨዋ መሆን ምን ያህል? እያንዳንዱ ሰው ጨዋና ንፁህ መሆን አይችልም ወይ? ከዚህም በተጨማሪ ታማኝነት በነደለው ሁኔታ ሳይሆን ታማኝ ባለመሆኑ የፈፀማቸውን ጥፋቶች በሚገባ ያስታውሳቸዋል። ዳንያን ከመሰለች ልጃገረድ ጋር ቢያዛምደውም አንዳንድ ጊዜ በአእምሮው የሚያመላልሰው አስተሳሰብ ነው። ‘ሁሉም ገደል ይግባ! ጉዳዩ አይደለም። ሆን ብዬ ቆሻሻና ምግባረ ብልሹ እሆናለሁ። ቅንጣት ታህል አልጨነቅም!’ እያለ ለራሱ ቢያወራ ሌሊቱን በሚሰስ ዛርኒሲን ሳሎን ያሳለፈው ዘላቂ ሰብረ። ዘላቂው ወደቤቱ ከመሄዱ በፊት ሕመምተኛውን ለማየት ቢፈልግም እንቅልፍ ላይ መሆኑን ራዙምኪን ነገረው። እንዳይቀሰቅሱት ትእዛዝ ሰጠ፤ ወደ አምስት ሰአት ላይ እንደሚመለስ ቃል ገባ።

‘ከቤት እንደሚቆይ ተስፋ አደርጋለሁ። ትእዛዜን የማይቀበልን ሰው ማዳን እንዴት ይጠበቅብኛል? እርሱ ወደ እነርሱ ስለመሄዱ ወይም እነሱ ወደዚህ ስለመምጣታቸው የምታውቀው ነገር አለ?’

‘ወደዚህ የሚመጡ ይመስለኛል። በቤተሰባቸው ጉዳይ ላይ ይወያያሉ ብዬ አጠብቃለሁ። እኔ ግን በመካከላቸው አልገኝም። አንተ ግን ሐኪሙ እንደመሆንህ መጠን ከእኔ የተሻለ እድል አለህ። በማለት የጥያቄውን አላማ አውቆ መለስ።

‘እኔም ቢሆን የእነርሱን ኑዛዜ የምቀበል ቄስ አይደለሁም። ደረሰ ብዬ እሄዳለሁ። ሌሎች ብዙ ስራዎች አሉኝ።’

ራዙምኪን ‘ቢሆንም አንድ ነገር ይረብሽኛል።’ ሲል ከአቋረጠው በኋላ ‘ትናንት ማታ ወደቤት ስሸኘው ብዙ የቀጣጠርኩለት ይመስለኛል። ብዙ ስለጠጣሁ ምሳሌን አልተቆጣጠርኩትም። ሊቀውስ ይችላል የሚል ስጋት እንዳደረብህ የነገርኩት መሰለኝ አለው።

‘አውቃለሁ። ይሄንንም ለሴቶቹ ነግረህቸዋል።’

‘በቁልነትና በደደብነት መናገሬን አውቃለሁ! ይቀውሳል ብለህ ግን ትገምታለህ?’

‘ይሄ ሁሉ ፍሬ ከርስኪ ነው! እንደዚያ ጭራሽ አላሰብኩም! ወደዚህ ስታመጣኝ ቀውሷል ያልከው አንተው ራሱ ነህ። ትናንት ደግሞ ስለዚያ ቀለም ቀቢ እያወራህ ነገሩን አባባስነው። ምናልባት ይህ ጉዳይ አስቀውሶት ሊሆን ስለሚችል በሽተኛ አልጋ አጠገብ ሆነን ልንወያይበት ባልተገባ ነበር። ከፖሊስ ጣቢያ የሆነውን፣ ማለትም የሆነ መሰሪ ፖሊስ በዚህ ጉዳይ እንደጠረጠረው ባውቅ ኖሮ ትናንት እንደዚያ እንድታወራ አላደርግም ነበር። የቀወሱ ሰዎች ኩይሳን ተራራ እያሳከሉ የማይጨበጠውን ሁሉ ነገር ወደእውነታ ይለውጣሉ። እኔ እስከማስታውሰው ድረስ ትናንት ዛምያቶቭ የተናገረው ግማሹን እውነት የሚያሳየኝ ነው። ጭንቀት ያለበት አንድ የአርባ አመት ሰው በየእለቱ ገበታ ላይ ይሰድበኛል በሚል ሰብብ የስምንት አመት ልጅ መግደሉን አውቃለሁ! ብጥቅጣቂ የለበስ ምስኪን፣ ባለጌ የፖሊስ መኮንን፣ ገና በመጀመር ላይ ያለ ሕመሟ፣ እንዲህ አይነት ደግሞ ጥርጣሬ! ጥርጣሬው ማን ላይ ነው? የሕመሙ መነሻ በከፍተኛ ጭንቀት የተነሳ አእምሮው በመረበሹ ነው። አሁን ምንም ማድረግ አይቻልም። በነገራችን ላይ ዛምያቶቭ ጥሩ ሰው ነው። ትናንት ምሽት ያን ሁሉ መናገር ግን አስፈላጊ አይመስለኝም። በጣም ተንጣጣ!’

‘ይሁንና፣ ለማን ነው የተናገረው? ለአንተና ለእኔ አይደለም እንዴ?’

‘ለፖርፌሪም ጭምር።’

‘ለፖርፊሪ ቢነግረው ታዲያ ምን አለበት?’

‘በነገራችን ላይ እናትና ልጅን መቆጣጠር ትችላህ ወይ? ዛሬ ሲያነጋግሩት መጠንቀቅ አለባቸው።’

‘ችግር የሚያደርሱ አይመስለኝም።’ ሲል ራዙምኪን ሳይወድ በግድ መለሰ።

‘ለምንድነው ለዚህ የሚባለውን ሰው ጠምዶ የያዘው? ሰውየው ገንዘብ ያለው ይመስላል፤ እርሷም የምትጠላው አይመስልም። ቢሳቡስቱን የላቸውም፤ አላቸው እንዴት?’

‘ለምንድነው የምታወጣጣኝ? ይኑራቸው አይኑራቸው እኔ እንዴት አውቃለሁ? ራስህ ጠይቃቸውና ሊነግሩህ ይችሉ ይሆናል።’ እያለ ራዙምኪን ተነጫነጨ።

‘አንዳንድ ጊዜ የለየለት ቁል ትሆናለህ! አሁንም ስካርህ አልበረደም መሰለኝ። በል ደህና ሁን። ሚስት ዛሬናሲንን ስላደረገችልኝ መስተጋግዶ አመስግኗልኝ። ክፍሏን ቆልፋ ነበር፤ ለማለዳ ሰላምታዬ መልስ አልሰጠችም። እንዲያም ሆኖ ግን ከጥቁ በአንድ ሰአት ተነስታ ምድጃውን ከወጥቢት ወደክፍሏ ወስዳለች። ልሰናበታት አልቻልኩም።’

ራዙምኪን ልክ ከጥቁ በላይ ሰአት በጉጉት ደጠብቀት የነበሩትን ሁለት ሴቶች አገኘ። እነርሱ በአንድ ሰአት ወይም ከዚያ ቀደም ብለው ነትተው ነበር። እንደ ድቅድቅ ጨለማ ጠቁሮ የማይሆን አይነት ሰላምታ ሰጣቸው፤ ይህን በማድረጉም ወዲያውኑ ተበላጩ። እርሱ ግን ጥሩ አቀጣል አልጠበቀም ነበር። የራስኩልኒኮቭ እናት ፈጥና ከእጣቡ ደርሳ እጆቹን ያዘች፤ ልትሰማቸውም ምንም ያህል አልቀራት። ሲፈራ ሲቸር ዳንያን ተመለከታት። ያ የተከፋ ፊት እንኳን የትካዜና የቅሬታ ሳይሆን የምስጋናና የወዳጅነት፤ እርሱ ያልጠበቀው የከጠፈታ ስሜት ስለተላበሰ ግራ ተጋባ፤ እንዳገኘት ቢወቅሱት ኖሮ በቀለለው ነበር። እንደ አጋጣሚ ሆኖ የመነጋገሪያ ርእስ በመኖሩ በእድሉ ለመጠቀም ተጣይፈ።

የራስኩልኒኮቭ እናት በመጀመሪያ ከራዙምኪን ጋር ለመነጋገር ጓግታ ስለነበር ከእንቅልፋ ባይነቃም ሁሉም ነገር ደህና መሆኑ እንደተነገራት ቸር ወሬ በመስማቷ ደስታዋን ገለፀች። ቁርስ ሳይበሉ ስለጠበቀት አብሯቸው ሻይ እንዲጠጣ ጠየቀች። የራስኩልኒኮቭ እናት መጥሪያውን እንደደወለች የተቀደደ ኮት የለበሰ ብሽቅጥ ያለ አስተናጋጅ መጣ። ሻይ እንዲያመጣላቸውም ጠየቀች፤ ሻይው እንደመጣ ሁሉም ነገር የከረፋና አስተናጋጅም ጋጠወጥ በመሆኑ ሁለቱ ሴቶች በሁራሪት ተዋጡ። ራዙምኪን ስለፔንሲዮኑ ለመናገር ዳዳውና የሉዚንን ጉዳይ ሲያስታውስ ግራ ተጋብቶ ከመናገር ተቆጠበ። የራስኩልኒኮቭ እናት ማለቂያ በሌላቸው ጥያቄዎች ስላጣደፈችውም ተደሰተ።

ጥያቄዎቻቸውን ባለማቋረጥ እየመለሰ ለአርባ አምስት ደቂቃ ያህል ተናገረ፤ ባለፈው አመት የራስኩልኒኮቭ ካሳለፈው ሕይወት ጋር አያይዞ ሕመሙን በመግለፅ አበይት የሆኑ ማስረጃዎችን ገለፀላቸው። በፖሊስ ጣቢያ የነበረውን ሁኔታ ጨምሮ ሊነሱ የማይገባቸውን ብዙ ነገሮች ዘለላቸው። ያላቸውን ሁሉ በጥሞና አዳመጡት፤ ይሁንና፤ ሁሉንም ነገር አጫውቷቸው የተረጋጉ እንደሆኑ አድርጎ በመቆጠሩ መሳላቱን ተገነዘበ፤ በእነርሱ ዘንድ ገና ወሬውን እንደተጀመረ አድርገው ነበርና የቆጠሩት።

‘እባክህ ምን ይመስልህልህ ሚስተር-ይቅርታ እስካሁን ድረስ ስምህን አላውቀውም።’ አለች የራስኩልኒኮቭ እናት በመጣደፍ።

‘ራዙምኪን እባላለሁ።’

‘አየህ ሚስተር ራዙምኪን ነገሮችን እንዴት እንደሚያይ ለማወቅ በጣም እፈልጋለሁ። እንዴት እንደምገልፀው እንጂ የሚወዳቸውና የሚጠላቸው ነገሮች ምንድናቸው? ሁልጊዜ ይበላጫል ወይ? አላማው ወይም የሚታየው ራሳይ ምን እንደሆነ ካወቅህ ብትነግረኝ። በአሁኑ ሰአት የሚፈልገው ምንድነው? በአጭሩ ለመማለፅ ያህል እኔ የምፈልገው...’

‘እማሹ ሚስተር ራዙምኪን በአንድ ጊዜ ይሄን ሁሉ ይነግረኛል ብለሽ እንዴት ትገምቻለሽ? በማለት ዳንያ ቅሬታዋን ገለፀች።

‘አየህ ሚስተር ራዙምኪን-እንደዚህ ይሆናል ብዬ አልጠበቅሁም ነበር።’

‘ይህ የሚጠበቅ ነው። እኔ እናት የለኝም። በየአመቱ ወደፒተርስቡርግ የሚመጣው አጎቴ ብልህ እንኳን ቢሆንም አይቶ ወዲያውኑ እያውቀኝም። ከሮዲ ጋር ከተለያዮችህ ከሰላት አመት ወዲህ ብዙ ነገር ተለውጧል። ምን ልበላችሁ? ሮዲን ለአንድ አመት ተኩል አውቀዋለሁ። ቁጡ፣ የሚተክክ ቢሆንም ከሩና ሌላውን ሰው የሚንቅ ነው። ከቅርብ ጊዜ ወዲህ (ምናልባትም ቀደም ብሎ ሊሆን ይችላል።) መጠራጠርና በስሜት መዋጥ ጀምሯል። ስሜቱን ማሳወቅ አይወድም፤ እውነተኛ ስሜቱን በቃላት መግለፅ ጭራሽ አይዋጥለትም። ግን፣ ስሜት ውስጥ የማይገባቸውና ለሰው ደንታ የማይሰጥባቸው ጊዜያት አሉ፤ በተራ በተራ በመፈራረቅ የበላይነት የሚይዙ ሁለት ተቃራኒ ገፅ ባህርያት በውስጡ የያዘ ነው የሚመስለው። አንዳንድ ጊዜ ጭራሽ ከሰው ጋር አይኖሩም። ሁልጊዜ ጥድፊያ ነው፤ ሁሉም ሰው ከሰራው የሚያደናቅፈው ይመስለዋል፤ በተጨማሪም ግን ይጋደማል እንጂ የሚሰራው ነገር የለውም። በምፀት የሚናገር አይደለም፤ ምክንያቱ ብልህነት ስለሚጎድለው አይደለም። በተቃራኒ ነገሮች ላይ ጊዜ ማጥፋት ስለማይፈልግ ነው። የሚሉትን የሚያዳምጥ አይመስልም፤ በተወሰነ ወቅት ላይ ሰዎችን የሚያስደስቷቸው ነገሮች ለእርሱ ስሜት አይሰጡትም። ራሱን ከፍ አድርጎ ይመለከታል፤ ይሄን የምለውም ያለምክንያት አይደለም። ሌላ ምን ማለት ይቻላል? የእናንተ መምጣት በጎ ተፅእኖ ሊያሳድርበት የሚችል ይመስለኛል። በማለት ራዙምኪን ተናገረ።

ራዙምኪን ስለሮዲ የሰጠው ገለጻ ልቧን ከፉኛ እየሰበረው ‘እስቲ አምላክ ይጨመርበት!’ ስትል እናትየው መለሰች።

በመጨረሻ ራዙምኪን ዳንያን በደንብ ተመለከታት። በውይይታቸው ላይ ይመለከታት የነበረው እየሰረቀ ነው። ለተወሰነ ጊዜ በጥምና ከሰማችው በኋላ ከመቀመጫዋ ተነስታ እጆቿ እንደተጣጠፉና ከንፈሮቿ እንደተገጠሙ አንዳንዴ ብቻ ጥያቄ እየጠየቀች እንደተለመደው በሃሳብ ተመስጦ በክፍሉ ውስጥ ከአንዱ አጥናፍ ወደሌላው ትንሳራደድ ነበር። እርሷም ቢሆን ሰዎች የሚሉትን ያለማዳመጥ ለማድ ነበረባት። ጠቆር ያለ ስስ ቀሚስ ለብላ ስስ የአንገት ልብስ ደግሞ ደርባ ነበር። ሁለቱ ሴቶች በጣም ድህ መሆናቸውን ራዙምኪን ከአንዳንድ ሁኔታዎች ወዲያው ተገነዘበ። ያምሆኖ ዳንያ እንደንግሰት ብትለብስ ኖሮ እንኳን ጭራሽ ደንታ አይሰጠውም ነበር። ይሁንና፤ በአሁኑ ሰአት አልባሌ በመልበሷና ያጡ የጎጡ መሆናቸውን በማወቅ የተነሳ ልቡ በፍርሀት ተሰበረ፤ ለሚናገረው እያንዳንዱ ቃልና ለሚያደርገው እንቅስቃሴ ሁሉ መጨነቅ መጠበብ ጀመረ፤ በራሱ ላይ ብዙ አመኔታ የሌለው ሰው ደግሞ በሁኔታው ማፈሩ እያጠራጥርም።

‘ሰለወንድሜ ጠባይ የሚተኮርባቸው ብዙ ነገሮች ብለህል፤ በጣም ፍትሐዊ ገለጻ ነው። ጥሩም ነው። የምታከብረው መሆኑም ተስምቶኛል።’ በማለት ፈገግ ካለች በኋላ ‘የምትንከብከበው ሴት የሚያስፈልገው ስለመሆኑ የተናገርከው ትክክል ይመስለኛል።’ አለች።

‘ትክክል ልትሆንኒ ትችላለሽ፤ እኔ ግን ፊፅም እንደዚያ አላልኩም።’

‘ምን አልከ?’

‘አየሽ-ለምንም ደንታ የለውም፤ ምናልባት ወደፊትም አይኖረውም።’ ሲል ራዙምኪን በመጠኑም ቢሆን ትህትና በጎደለው ሁኔታ መለሰ።

‘ማንንም ቢሆን የመስማትና የማክበር ችሎታ የለውም ማለትህ ነው?’

‘አየሽ ዳንያ-ብሁሉም ነገር ከወንድምሽ ጋር በጣም ትመሳሰላለች።’ በማለት ራዙምኪን በስጫት ብሉ ኩተናጊ በኋላ ከደቂቃ በፊት ሰለወንድሜ የነገራትን አስታውሶ ሀፍረት ተሰማው። ግራ በመጋባቱም ዳንያ ሳቀች።

የራሳቱን አናት ጣልቃ ገባችና እንዲህ ስትል በመቀየም ተናገረች፡- ‘ሮዲን በሚመለከት ሁለታችሁም ተሳስታችኋል ለማለት እደፍራለሁ። አሁን ስለተፈጠረው አይደለም የማወራው። ሚስተር ሉዚን በደብዳቤው ላይ የገለፀውና አንተና እኔም የምናስበው ትክክል ሳይሆን ይችላል፤ ጠባቤን በድንገት መለወጡ ሳይሆን ምክንያተ ቢስ መሆኑ ነው የሚገርመው። ገና የአስራ አምስት አመት ልጅ እያለ ያሳይ የነበረው ጠባይ ተለዋዋጭ ነበር። ማንም ለማድረግ ጭራሽ ያላሰበውን ነገር ሳይታሰብ በድንገት ያደርግ እንደነበረ ይታወቃል። በቅርቡ እንኳን ያጋጠመውን እስቲ እናስተውል። ከአንድ አመት ተኩል በፊት የሚሰስ ዛርኒሲንን ማለትም ቢት ያከራየችውን ባልቴት ልጅ ለማግኘት አስቦ እንደነበር ታውቃላችሁ። ስሟ እንኳን ማን ነበር? ወሬው በጣም ነበር ያስደነገጠኝ!’

‘ስለዚያ ጉዳይ የምታውቀው ነገር አለ ወይ?’ ስትል ዳንያ ጠየቀች።

‘እንባዩ፤ ውትወታዩ፤ ሕመሜ ወይም ምናልባት ከህዘን የተነሳ መሞቴ፤ ወይም ደግሞ ድህነታችን ያን ከማድረግ ያስቀሩታል ብለህ ታስባለህ? ችግሮቼን ሁሉ በርጋታ በተወጣቸው ነበር። በርግጥ ግን ለእኛ ትንሽ ያስብልናል፤ አያስብልንም እንዴ?’ እያለች የራሳቱን አናት በሰሜት ተናገረች።

‘ይህን ጉዳይ በሚመለከት እርሱ ለእኔ ያለኝ ነገር የለም። ግን፤ ብዙ መናገር ከማታበዛው ከሚሰስ ዛርኒሲን አንደበት የሰማሁት ነገር አለ። የሰማሁት ነገርም እንግዳ ሆኖብኝ አስገርሞኛል።...’ በማለት ራዙምኪን በጥንቃቄ መለሰ።

‘ምንድነው የሰማኸው?’ ሲሉ ሁለቱም ሴቶች በአንድ ድምፅ ጠየቁ።

‘ነገሩ እንኳን ያንንም ያህል የተጋነነ ባይሆንም ራሷ ሚስት ዛርኒሲን የታሰበውና በልጅቷ መሞት የተነሳ ያልተፈፀመው ጋብቻ አላስደሰታትም ነበር። ልጅቷ ራሷ መልክ አልነበራትም፤ እንደነገሩ ነበረች። የአካል ጉዳተኛና በሽተኛ ነበረች። የተወሰኑ ጥሩ ባህሪዎች ግን የነበሯት ይመስላል። መምሰልም ብቻ ሳይሆን የግድ መኖር አለበት፤ አለበለዚያ ሊረዱት የማይቻል ትርጉም የለሽ ነገር ነው የሚሆነው። ቢጋብቻ ጊዜ መቆራት ለመቆራት የምትሰጠው ጥሉሽ አልነበራትም፤ እርሱም ቢሆን በጥሉሽ ላይ ተስፋ የሚጥል አይደለም። በእንዲህ አይነት ነገር ላይ ብዙ ማለት በርግጥ ይከብዳል።’

‘ጥሩ ልጃገረድ እንደነበረች ርግጠኛ ነኝ።’ ስትል ዳንያ በአጭሩ ሀሳቧን ገለፀች።

‘እግዚአብሔር ብቻ ይቅር ይበላች። እርሷ እርሱን ትጉዳው፤ ወይም እርሱ እርሷን ይጉዳት ባላውቅም መሞቷን እንደሰማሁ ተደስቼ ነበር።’ አለች የራስኮልኒኮቭ እናት።

ከዚያን በኋላ በየመሀሉ እያቋረጠችና በወሬው ቅር የተሰኘችውን ልጇን ያለማቋረጥ እየተመለከተች በትናንትናው እለት በሮዲና በሚስተር ሉዚን መካከል ስለነበረው ሁኔታ በጥንቃቄ መጠየቅ ጀመረች። ሁኔታው ከምንም ነገር ይበልጥ ስለከነከናት ለማወቅ እንደጓጓች ግልፅ ነበር። ራዘምኪን ሁሉንም ነገር በዝርዝር ተናገረ፤ የራሱንም መደምደሚያ ጭምር፡- ራስኮልኒኮቭ ሚስተር ሉዚን ሆነ ብሎ በመሳደቡ በግልፅ እንደወቀሰው፤ ይሄን ማድረጉም ከሕመሙ ጋር በተያያዘ አይደለም ብሎ እንደሚገምት ገለፀ።

‘ከመታመሙ በፊት ያሰበበት ይመስለኛል።’ አለ።

‘እኔም እንደዚያው እገምታለሁ።’ አለች የራስኮልኒኮቭ እናት በመከፋት።

ይሁንና፤ በአሁኑ ውይይታቸው ላይ ራዘምኪን የሚናገረው በጥንቃቄ መሆኑና በተወሰነ ደረጃ ለሚስተር ሉዚን ከበሬታ ማሳየቱ በጣም አስገራማት። ዳንያም ብትሆን በሁኔታው መገረሟን አልደበቀችም።

‘እናም፤ ስለሚስተር ሉዚን ያለህ ግምት ይህ ነው?’ በማለት የራስኮልኒኮቭ እናት ከመጠየቅ አልበክችም።

‘ስለልጅዎት የወደፊት ባል ሌላ ሀሳብ የለኝም። ይሄን የምለው ከጨዋነት በመነሳት ሳይሆን ዳንያ ራሷ ፈቅዳ የተቀበለችው ሰው በመሆኑ ነው። ስለሰውዬው በትናንት ምሽት አናንቁ ተናግሮ ከሆነ ያን ያልኩት ራሱን እስክስት ድረስ ስለጠጣሁ ነው፤ ዛሬ እንደያውም በጣም አፍሬብታለሁ!’ ቢል ራዘምኪን ጥርት አድርጎ በሰሜት ተናገረ። ፊቱም ሆፍረት ተላብሶ ፀጥ አለ። የዳንያም ፊት ፍም መሰለ፤ የሰፊውን ዝምታ ግን መለወጥ አልቻለችም። ስለሉዚን መናገር ከጀመሩበት ደቂቃ አንስቶ ቃል አልተነፈሰችም።

የራስኮልኒኮቭ እናት ያለልጇ ድጋፍ ውይይቱን እንዴት መቀጠል እንዳለባት ግራ ተጋባች። በመጨረሻ ላይ እያመነታችና ልጇን ያለማቋረጥ እየተመለከተች አንድ ነገር በጣም እንደሚያሳስባት ገለፀች።

‘እየሆነ ሚስተር ራዘምኪን ስትል ከጀመረች በኋላ ወደ ልጇ ዞር በማለት ‘ዳንያ በጣም ግልፅ ሆኜ ባነጋግረው ግዴለሽም አይደል?’ አለቻት።

‘እማዬ ጭራሽ ግዴለኝም።’ ስትል ዳንያ መለሰች።

የራስኮልኒኮቭ እናት ስለችግሯ እንድትነግረው ፍቃድ በማግኘቷ በአእምሮዋ የተሽከመችው ትልቅ ቋጥኝ እንደተቃለለላት በመቀጠር እንዲህ በማለት ተናገረች፡- ‘ሁኔታው ይህን ይመስላል። ዛሬ ማለዳ ከፒተርስቡርግ መድረሳችንን በመግለፅ ለላክንለት ማስታወሻ የሚሆን መልስ ከሚስተር ሉዚን አገኘን። ትናንት ከብዙ ጣቢያ እኛን መቀበል ሲገባው ወደዚህ የሚወስድን ሌላ ሰው ላክልን። ዛሬ ማለዳ ወደዚህ እንደሚመጣም መልእክት አስተላለፈልን። በመምጣት ፋንታ ግን ይህን ማስታወሻ ላክልን። አንተ ራሱ ብታነበው ይሻላል። ከእዚህ ላይ በጣም ያሳስባች አንድ ነጥብ አለ። ያ ነጥብ ምን እንደሆነ አንተ ራሱ ታዋቂለህ - ያለህንም ሀሳብ በግልፅ ትነግረኛለህ! የሮዲን ጠባይ ከምንም ይበልጥ የምታውቀው አንተ ነህ፤ ከምንም ይበልጥ ደግሞ ምክር ልትለገሰን እንደምትችል እርግጠኛ ነኝ። ዳንያ ወዲያውኑ ወስነ የራሷን አቋም ብትወስድም ስለሁኔታው ልነገርህ ተገደድኩ። መጥተህ ሀሳብህን እንድትሰጠን እየተጠባበቅሁ ነበር።’

ራዙምኪን በትናንትናው ምሽት የተፃፈውን ማስታወሻ ከፍቶ እንደሚከተለው አነበበው፡-

ውድ ማዳም፡-

በጣም አንገብጋቢ በሆኑ የቢዝነስ ቀጠሮዎች የተነሳ ከብር ጣቢያ መጥቼ ልቀበልዎት አለመቻሌንና የሚረዳ ቀልጣፋ ሰው የላኩልዎት መሆኑን እገልፅልዎታለሁ። በከፍተኛው ፍርድ ቤት ባጋጠመኝ አጣዳፊ የቢዝነስ ስራና እርስዎና ዳንያ ከሮዲ ጋር የሚደረገውን ውይይት ላለማደናቀፍ ስል በነገው ጥዋት ቀጠሮ ላይ አለመገኘቴን ስገልፅልዎ እያዘንኩ ነው። ይሁንና፤ ከነገ ምሽት ላይዘገይ ልክ ከምሽቱ ሁለት ሰአት ላይ ወደአረፋበት ክፍል መጥቼ እንደምጠይቅዎት ተስፋ አደርጋለሁ። ቀደም ሲል የተጠቀሰው ወንድ ልጅዎ ሮድዮን ሮማኖቪች ራስኩልኒኩቭ ትናንት አሞት በነበረ ጊዜ ሳንጋግረው ብልግና በተሞላበት ሁኔታ ስለሰደበኝ እኔ በምጠይቅዎ ጊዜ እንዳይገኝ አሳስባለሁ። የተወሰነ ነጥብን በሚመለከት አፋጣኝና ዝርዝር ማብራሪያ እንዲሰጡኝ እጠይቃለሁ። ያሳስብኩት ሳይሆን ቀርቶ እርሱን የማገኝ ከሆነ ወዲያውኑ ተመልሼ እሄዳለሁ፤ የሚወቀሱትም እርስዎ ብቻ ነዎት። ይሄን የምፅፈው ልጅዎን ትናንት በጠየቅሁት ጊዜ በጣም ታሞ የነበረ ቢሆንም ከሁለት ሰአት በኋላ ሳይታሰብ ሙሉ በሙሉ ተሽሎት ከቤቱ በመውጣቱ ወደእርስዎም ጋ ይሄዳል ብዬ ስለገመትኩ ነው። በተሽከርካሪ ተገጭቶ በሞተ የለዩለት ሰካራም ቤት ውስጥ ልጅዎን በአይኔ በብረቱ ከማየቴም እኔን በጣም እስኪያስገርመኝ ድረስ እርስዎ በቀላሉ የማያገኙትን ሃያ አምስት ሩብል ለቀብር የሚውል በሚል ሰበብ ለአንዲት ወጣት ጋጠወጥ ሲሰጥ መመልከቴ ቀደም ሲል የተጠቀሰውን እውነት የሚያረጋግጥ ነው።

በመጨረሻም፤ ለሲት ልጅዎ ያለኝን ልዩ ከበሬታ ለመግለፅና ታማኝነቴን ለማረጋገጥ ይፈቀድልኝ።

ታዛዥዎ

ፒ ሉዚን

‘ሚስተር ራዙምኪን አሁን ምን ማድረግ ነው ያለብኝ? ሮዲ እንዳይመጣ እንዴት ልጠይቀው እችላለሁ? በትናንትናው እለት ዳንያ ከሚስተር ሉዚን ጋር አንዳችም አይነት ግንኙነት እንዳይኖራት አበክሮ ጠይቋል። አሁን ደግሞ አብሯችሁ እንዳይገኝ የሚል ትእዛዝ ደረሰኝ! ወሬውን እንደሰማ ሆነ ብሎ እንደሚመጣ ርግጠኛ ነኝ፤ ከዚያ በኋላ ምን ይውጠናል? እያለች የራስኩልኒኩቭ እናት እንባ እየተናነቃት በመከፋት ተናገረች።

‘ዳንያ የምትልዎትን ያድርጉ።’ በማለት ራዙምኪን ረጋ ብሎ መለሰ።

‘ወይ ጉድ - እርስዎም የምትለውን ብላለች፤ ምክንያቷም አትነግረኝ። ሮዲ በሁለት ሰአት ወደዚህ እንዲመጣ ቢነገረውና ቢገኝ ይመረጣል፤ እንዲያውም በጣም ያስፈልጋል ትላለች። እኔ ደብዳቤውን ላላየው እንኳን አልፈልግም። በጣም ብስጩ ስለሆነ እርሱ የማይኖርበትን ዘዴ ለመፍጠር እንድትረዳኝ የጠየቅሁ መሆኔን ተስፋ አደርጋለሁ። ከዚህም በተጨማሪ ስለሞተው ሰካራም፤ ስለሲት ልጅና እንዴት ገንዘቡን ሁሉ እንደሰጣት የማውቀው ነገር የለም።’

‘እማዬ - በቀላሉ የማታገኘው ገንዘብ’ ስትል ዳንያ ጨመረችበት።

‘ትናንት አእምሮው ትክክል አይመስለኝም። ምንም እንኳን ጥሩ ቢሆንም ከምግብ ቤት ያደረገውን ብትሰሙ የሚገርም ነው! በተሽከርካሪ ተግዳሮት ስለሞተ ሰውና ስለሴት ልጁ ወደቤት ስንሄድ አጫውቶኛል። ግን ምን እንዳለ እኔ ራሴ ትናንት ሌላ ስለነበርኩ ዘንግቼዋለሁ።’ ሲል ራዙምኪን በማሰሳሰል ተናገረ።

‘እማዬ - ጥሩ የሚሆነው እኛ ራሳችን ወደእርሱ ብንሄድ ይመስለኛል። እዚያ ከደረስን ምን ማድረግ እንደሚሻል እንደምናውቅ እርግጠኛ ነኝ። ሽረ መሄድ አለብን! ስለቱም ደርሶአል።’ አለች - በአንገሯ ላይ የተንጠለጠለውንና ከሌሎቹ ልብሶቿ ጋር አብሮ የማይሄደውን ባለወርቅ ቅብ ሰአት እየተመለከተች።

‘ከእጮኛዋ ያገኘችው ስጦታ ነው።’ በማለት ራዙምኪን ገመተ።

‘አሁን መሄድ አለብን! ከአረፈድን ትናንት በተፈጠረው ሁኔታ የተበሳጨንበት ይመስለዋል። እንሂድ!’ ስትል የራስባላረኩሽ እናት ከመቅፅበት ተናገረች።

ይሄን ያለችው በጥድፊያ ባርኔጣዋንና ካባዋን እያደረገች ነበር። ዳንያም እንዲሁ። የዳንያ የእጅ ጓንቲዎች መናኛ መሆናቸውን ብቻ ሳይሆን መበላሳታቸውን ራዙምኪን አስተዋለ። እንዲያም ሆኖ ግን የልብሶቻቸው አልባሊነት፣ መናኛ ልብሶችን እንዴት መልበስ እንደሚገባ በሚያውቁ ሴቶች ዘንድ እንደሚያጋጥመው ሁሉ ለእናትና ለልጅ ልዩ ክብር አገናጽፎአቸዋል። ራዙምኪን ዳንያን በአድናቆት ተመለከታት፣ ሊሸኛት በመነሳቱም ኩራት ተሰማው። ‘በየመንገዱ የምትታዩው ንግስት በአፈላሊያዊ የመንግስት ግብዣ ላይ ከምትገኘው ንግስት በውበት ትበልጣለች።’ ብሎ አሰበ።

‘ከራሴ ልጅ ከውዱ ሮዳ ጋር ስኾኝ እንደዚህ ፍርሀት ይውጠኛል ብዬ አሰቤም አላውቅ፤ በጣም ነው የደነገጥኩት ሚስተር ራዙምኪን!’

‘እማዬ - አትናራ። እንደ እኔ ሁሉ በእግዚአብሔር ማመን ነው’ አለች ዳንያ እናቷን እየሳመች።

‘ማመንማ አምናለሁ፤ ሌሊቱን ሙሉ ግን እንቅልፍ በአይኔ ሳይዞር ነው ያደርኩት።’

‘መንገድ ጀመሩ። ዛሬ ጥዋት ገና እንቅልፍ እንደወሰደኝ ሚስሰ ስቪድሪጋሎቭን በሕልሜ አየኋት፤ ሙሉ በሙሉ ነጭ እንደለበሰች ወደእኔ መጣችና እጇን ያዘች፤ ራሷን ነቀነቀችና የምትወቅሰኝ ይመስል ትክ ብላ ተመለከተች። መጥፎ ምልክት እንዳልሆነ ተስፋ አደርጋለሁ! ሚስተር ራዙምኪን - ምስኪኗ ሚስሰ ስቪድሪጋሎቭ እንደሞተች ታውቃለህ?’

‘አላውቅም። ለመሆኑ እርሷ ማነች?’

‘ይገርማል - በድንገት ነው የሞተችው።’

‘እማዬ - ሚስተር ራዙምኪን እኮ ሲትዋዋ እንኳን ማን እንደሆነች አያውቅም።’

‘አታውቃትም እንዴ? ይቅርታ አድርግልኝ - እኔማ የምታውቃት መስሎኝ ነበር።

አሁንም የምናገረውንና የምሰራውን አላውቅም። እንድትጠብቀን ከአምላክ እንደተላከህ አድርጌ ስለምቆጥርህ ሁሉንም ነገር የምታውቅ ይመስለኛል። እንደዘመዳችን ስለማይህ ይሄን በማለቴ ቅር አይበልህ። ቀኝ እጅህን ምን ሆነ ነው? ጉዳት አድርሰህበት ነው?’

‘አዎ - ጉዳት አድርሼበት ነው።’ ሲል ራዙምኪን በፈጣጥታ መለሰ።

‘አንዳንድ ጊዜ በጣም ግልፅ ሆኜ ስለምናገር ዳንያ ትወቅሰኛለች። ይገርማል - ለመሆኑ ልጄ በእንዴት አይነት ጠብብ ክፍል ነው የሚኖረው! ይህን ጊዜ ይነቃ ይሆን?’

ይህኛ ቤት ያከራየችው ሴት ቤት ነው ብላ ትቆጥረው ይሆን? ስሜቱን ማሳየት አይወድም ብለህ ነግረኸን አይደል? የረባ ያልረባውን ስናገር ይቀየረው ይሆን? ሚስተር ራዘምኪንምን ማድረግ እንደሚኖርብኝ ልትነግረኝ ትችላለህ? እንዴት አይነት ጠባይ ነው ማሳየት ያለብኝ? አየህ - እኔ ሳልሆን በድኔ ነው የሚሄደው!’

‘የተደበተ መሆኑን ከአወቁ ጥያቄ አይጠይቁት። እርሱ ስለማይወድ ጤናህ እንዴት ነው እያሉ አይወትውቱ።’

‘ሚስተር ራዘምኪን - እናት መሆን የቷን ያህል ፈተና መሰለህ! በሉ አሁን ከቤቱ ደረጃ ደረስን።... ከደረጃም አስፈሪ ደረጃ!’

‘እማዬ ገርግ ብለሻል። እባክሽ - ስሜትሽን ሰብሰብ አድርገው። ሲያየኝ ደስ ይለዋል ብለሽ አስቢ እንጂ ራሳሽን አታስጨንቁ።’ በማለት ዳንያ የእናቷን ክንድ ይዛ አይኖቿ እያበሩ ተናገረች።

‘እናንተ እዚህ ጠብቁ። መጀመሪያ ከእንቅልፉ መንቃቱን እኔ ባረጋግጥ ይሻላል።’

ሁለቱ ሴቶች ራዘምኪንን ተከትለው ቀስ እያሉ ደረጃውን ወጡ። ከአራተኛ ፎቅ እንደደረሱ የቤቱ ባለቤት በር ገርበብ ማለቱን አስተዋለ፤ የሚቀላውጡ ጥቋቁር አይኖች ከጨለማ ወጥተው አነጣጠሩባቸው። አይን ለአይን እንደተገኙትም የራሳቸውን ስሜት እናት ቀልብ እስከሚገፍ ድረስ በሩ በፍጥነት ተዘጋ።